

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Бэдзэоогъум и 8-р — Урысыем и Почтэ и Маф

Адыгэ Республикэм почтэ зэпхыныгъэмкIэ илофышIэхэу ыкIи иветеранхэу лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Шъуисэнхъат епхыгъэ мэфэкIым — Урысыем и Почтэ и Мафэ фэшI тышгъуфэгъушIо!

Почтэ къулыкхур анахьыжхэм зыкIэ ащыц. КъэралыгъомкIэ ыкIи цыф къызэрыкIохэмкIэ мэхъанэу ащ илэр сыдигъуи инэу щытыгъ. Почтэм илофышIэхэм зэшIуахырэ фэлэ-фаишIэхэр цыфхэм яцыкIэгъэ шъыпкъэу щытых. Урысыем и Почтэ — тыхэгъэу илофышIэ коллектив анахь ин дэдэхэм зыкIэ ащыцым нэпэ нэбгырэ мин 380-рэ фэдиз ицлэжэ.

Уахътэм къыгъэуцурэ пшъэрылхэм адиштэу почтэ зэпхыныгъэм иотделенихэр гъэкIэжыгъэнхэм ипроект шIуагъэ къытэу гъэцэкIагъэ мэхъу. Цыфхэм яфэлэ-фаишIэхэр зэрагъэцакIэхэрэм дакIоу ежэ почтэхэм ащылажэжэхэрэм Иоф ашIэнымкIэ амалэу ялэхэр нахьышIу шIыгъэнхэм хэгъэу анаIэ щытырагъэты.

Урысыем и Почтэ и Адыгэ къутамэ пенсиехэр аIэкIэгъэ хэгъэжхэмкIэ уахътэм диштэрэ шIыкIэм тетэу ипшъэрылхэр зэригъэцакIэхэрэм, документхэм япхыгъэу электроннэ шIыкIэ-амалыр зэригъэфедэрэм уамыгъэгъушхон плъэкIырэн.

ШъуилэпIэсэныгъэ зэрэхэжыгъэжыгъэуцым, почтэ зэпхыныгъэр зэрищыкIагъэм тетэу щытыным ренэу шъуналэ зэрэтежыгъэжыгъэуцым ыкIи цыфэу къышIо-уалIэхэрэр зэрэжыгъэжыгъэуцым тичыхэ телъ.

Почтэм илофышIэхэу лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Мы мэфэкI мафэм тыгу къыддэлэу тышгъуфэгъушIо, псауныгъэ, насып, цыIэкIэшIу шъуилэну, шъуигъухэлъышIухэр зэкIэ къыжгъудэхунхэу, Адыгэ Республикэмрэ ти Хэгъэгъушхоу Урысые Федерациемрэ яфедэ зыхэлъ ублэнIэ пстэуи гъэхъагъэхэр ащышIушIынхэу шъуфэтIо!

Адыгэ Республикэм и ЛIышхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ
Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и
Тхъаматэ игуадзэу IУЩЭ Мухъамэд

БэджажIэхэм ягъогупэ пабзыкIыщт

НЫ МЫЛЪКУР

Урысыем щыпсэхэрэм хабзэм ахъщэ IэпыIэгъоу аритырэм хэ-зыгъэхъожырэ шIыкIэу ны (унэгъо) мылкъур къэралыгъом социальнэ политикэу зэрихэрэм чIыпIэ гъэнэфагъэ щызыубытырэ, бэмэ зыдырагъэштэрэ, демографияе къыныгъохэр дзэыгъэ-зыжыгъэхэр хэжыпIэу шыт. Илгъэс къэс индексацие ашIырэ а мылкъоу джы сомэ мин 400 Iэпэ-цыпэм нэсыгъэм унагъом ищылакIэ иамалхэр нахьышIу шIыгъэнхэм цыфхэр зэрэжыгъэжыгъэуцым дикIыгъоу, бэджажIэгъэ гухэлъ зилэ купхэри ащ хэшхыкIыхэ ашIоигъоу анаIэ къытырадзагъ.

Урысые Федерацием Пенсие-хэмкIэ ифонд и Адыгэ республикэ Къутамэ 2009-рэ илгъэсым къышIуагъэу ны (унэгъо) мылкъум епхыгъэ бэджажIа-гъэхэр зэыхъэхэрэм ренэу бэнэныгъэ арешIылIэ. ГушIылэм пае, Фондым илофышIэхэм сакъыныгъэ къазэрэхъагъэм, хъоршэ-рыгъэ зекIуакIэхэм анаIэ зэра-тырадзагъэм ыкIи ищыкIэгъэ Ио-фыгъохэр псынIэу зэрэжыгъэжы-гъэхэм яшIуагъэжIэ, ны (унэгъо) мылкъум епхыгъэ бэджажIагъэ

зэыхъагъэхэм Иоф УФ-м исубъ-ект пстэуи апэу Адыгеим судым щылабгъэлэсын алгъэжыгъэ. Ны мылкъур Iэрылхъэу къаIыхы-гъэным ехьылIэгъэ бэджажIагъэ зэыхъагъэхэм Иоф Iогъэныр Мыекъопэ къэлэ судым жьоны-гуакIэм ыкIэхэм адэжэ ригъэ-жыгъагъ. Уголовнэ Иофэу къызэ-Iуахыгъэр том 49-рэ мэхъу. Нэб-гыритф хурэ купым хэтхэм гъо-гъэу 16 бэджажIагъэхэр зэра-хъагъэхэу агъэунэфыгъ. Ныхэм ыкIи ахэм яунагъохэм ащышIэхэу нэбгырэ 60 агъэплэхъугъ, агъэпIагъ. «КэгъэгъушIуныгъэу» ахэм агъэфедэщтыгъэр ны мыл-къур псынIэу къаIыхыгъэныр, гъэфедэгъэныр ары. Шхъухъэ ышIэныр зыгу илэ зэкъодзэкIо купым бэджажIагъэу зэрихъагъэ-хэр ашIыныжыныхэм фэшI илгъэ-си 10 хъапс атыралхъан ыкIи тазырэу сомэ миллион арагъэтын алгъэжыгъэ.

Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ профи-лактикэ ИофшIэнэу зэрахъэрэр тапэкIи гъэлъэшыгъэным фэшI ПФР-м и Адыгэ республикэ къу-тамэ джырэблагъэ зэлукIэ щызэ-хашгъагъ. Ащ илофшIэн хэлэ-

жыагъэх ПФР-м иорганхэу рес-публикэм итхэм ялофышIэхэр, Адыгэ Республикэм гъэсэн-гъэмкIэ ыкIи шIэныгъэмкIэ и Ми-нистерствэм, хэгъэгъу Iоф-хэмкIэ Министерствэм щыIэм, къэралыгъо регистрациемкIэ, кадастрэмкIэ ыкIи картографием-кIэ Федеральнэ къулыкхэм и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республи-кэм щыIэм, хэгъэгъу Iоф-хэмкIэ Министерствэм щыIэм и Информационнэ гупчэ ялIыкIохэр.

ЗэлукIэм хэлэжыагъэхэр ны (унэгъо) мылкъум ехьылIэгъэ бэджажIагъэхэр зэрахъагъэ-гъэнхэм фэшI профилактикэ Иоф-шIэныр гъэлъэшыгъэным ыкIи республикэм Иоф щызышIэрэ ведомствэ зэфэшхъафхэм мы къыныгъомкIэ зэпхыныгъэу зэдырIэхэр нахь гъэпытэгъэнхэ зэрэфаем тегушылагъэх. Бэджа-жIэгъэ гухэлъ зилэхэм ягъогупэ псынIэу пыбзыкIыгъэным, яфэшIошэ пшъэдэжыгъэ ягъэжы-гъэным афэшI тапэкIэ профилак-тикэ ИофшIэнэу зэрахъащтым илгъэныкыо шхъаIэхэр агъэнэ-фагъэх. Теубытагъэ хэлъэу пстэ-уи хэгъэунэфыкIыгъэ мы къы-ныгъом ифэшIошэ бэнэныгъэ ешIылIэгъэным теурыкIогъэ нэ-шанэ илэ зэрэмыхъуштыр.

СХЪУТЭ Нурбий.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «МэфэкI ыкIи шIэжэ мафэхэм яхьылIагъ» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илгъэсым мэкъуогъум и 20-м быштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «МэфэкI ыкIи шIэжэ мафэхэм яхьылIагъ» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «МэфэкI ыкIи шIэжэ мафэхэм яхьылIагъ» зыфиIорэм (Адыгэ Республикэм и Хэгъэгъушхоу ЗэлукIэ (Хасэм) -Парламентым и Ведомостхэр, 1995, N 15; Адыгэ Рес-публикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Ведомостхэр, 1996, N 7; Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхъуогъагъэхэр, 1997, N 10; 1998, N 3; 1999, N 1) зэхъокIыныгъэ фэшIыгъэнэу, я 2-рэ Iахьым мыщ фэдэ къэлуакIэ зилэ пункткIэ хэгъэхъэгъэнэу:

«Гъэтхэпэм и 17-р — Адыгэ РеспубликэмкIэ парламентариз-мэм и Маф»;

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ илэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфипшI зытешIэкIэ мы За-коном кIуачIэ илэу мэхъу.

Адыгэ Республикэм и ЛIышхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэкъуогъум и 28-рэ, 2012-рэ илгъэ
N 111

ДЕЛЕГАТХЭР ХАДЗЫГЪЭХ

Судьяхэм я VIII-рэ Всероссийскэ зэфэс хэлэжьэштхэр зыщыхадзыгъэхэ конференцие Правосудием и Унэу Мыекьюапэ дэтым шыкыуагъ. Адыгеим исудьяхэм я Советрэ судьяхэм квалификацие ятыгъэнымкIэ коллегиемрэ Iофэу ашIагъэр пстэумэ апэу зэфэхьысыжыгъ, тапэкIэ пшгъэрлэу яIэхэм здытегушылагъэх.

Нэужым конференцием хэлэжьэхэрэм зэдаштэу АР-м и Апшгъэрэ Суд итхьаматэу Трэхьо Аслъан, и Арбитражнэ Суд итхьаматэу Игорь Дивиныр,

Мыекьюапэ дзэ гарнизоним исуд итхьаматэу Виктор Купиныр, Мыекьюапэ район судым итхьаматэу Ауль Мухьамэд ыкIи Тэхьутэмыкьюе районим имировой судьяу Барцо Саидэ судьяхэм язэфэс хэлэжьэнхэу хадзыгъэх.

Джащ фэдэу Адыгеим исудьяхэм я Советрэ квалификацие ятыгъэнымкIэ коллегиемрэ ахэтыштхэри мы конференцием шыхадзыжыгъэх. АР-м и Апшгъэрэ Суд итхьаматэу игуадзэу Ольга Кулинченкэр Советым тхьамэтагъор шы-

зэрихьанэу, Апшгъэрэ Судым исудьяу Набэкью Аслъанхьан коллегием ипэщэнэу шызэдаштагъ. Джащ фэдэу коллегием хагъэхьагъэх федеральнэ инспектор шхьалэу Лшыужэу Адам ыкIи общественностым иллыкIохэу Къэралыгъо Советым — Хасэм кыгъэнэфэгъэхэр. УФ-м исудьяхэм я Совет хагъэхьанэу АР-м и Апшгъэрэ Суд итхьаматэу Трэхьо Аслъан икандидатурэ конференцием хэлэжьэхэрэм кыагъэлэгъагъ.

Зэгъэпшэным уегъэгъуазэ

«НыбжыкIэ япарламентхэр: непэ ыкIи неущ» зыфиIорэ зэхахьэр мы мафэхэм Краснодар шыкыуагъ. Шъачэ, Краснодар ыкIи Адыгеим я НыбжыкIэ парламентхэм яIофшIэн зыфэдэм ащ шытегушылагъэх. ШIэныгъэу аIэклэлъыр зэрагъапшэзэ, IофшIагъэу яIэхэр кызызфалотэным, шысэ зэтырахыжыным мы зэIукIэр фэгъэхьагъагъ.

Кыбылэ федеральнэ шъолтырым икIэлэ ыкIи ишъолтыр органхэм ядепутат ныбжыкIэхэм яIофшIаIэ Краснодар краим и Хэбзэгъэуцу ЗэIукIэ идепутатэу, Кыбылэ федеральнэ шъолтырымкIэ депутат ныбжыкIэхэм я Совет итхьаматэу Юрий Сапрыкиным кытегушылагъ. Шъачэ и НыбжыкIэ парламент иIофшIэн зэрэлъыкIуатэрэм зэIукIэм хэлэжьагъэхэр шигъэгъозагъэх Шъачэ икIэлэ ЗэIукIэ и НыбжыкIэ парламент итхьаматэу игуадзэу, НыбжыкIэ парламентым ипрограммэхэр гъэцэкIэгъэнхэмкIэ комиссием ипашэу Рафаэль Даниелян. Адыгэ Республикэм и НыбжыкIэ парламент культурэм, спортым ныбжыкIэхэр ахэцэгъэнхэмкIэ опыту Iэклэлъым, иIофшIэн лыгъэкIотэнымкIэ пшгъэрлэу яIэхэм АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и НыбжыкIэ парламент итхьаматэу НэтIэхьо Руслъан кыатегушылагъ.

ЗытегушыIэштхэр пэшIорыгъэшэу агъэнафэзэ, ащ фэдэ зэхахьэхэр тапэкIи зэхахэнхэу зэдаштагъ. **ШХОНЧЫБЭШIЭ Рузан.**

ИОФШIЭНЫР

ДжырэкIэ нахь макIэ мэхъу

Цыфхэм IофшIэн язгытын зылъэкIышт предприятие ыкIи организацие пстэуми зэпхыныгъэшIухэр адырIэхэу, Адыгэ Республикэм цыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икIэралыгъо кыулыкъу и ГъэлорышIаIэ, ащ иорганхэу кыалэхэмрэ районхэмрэ ащIэхэм пшгъэрлэу агъэцакIэ. Предприятие ыкIи организацие зэфэшъафхэм чIыплэу яIэхэр зэрагъашIэх, лэжъапIэ зымыгъотыхэрэм кыбархэр алъагъэлэсых, IофшIэн зымыIэхэр учетым хагъэуцох, хэбзэ шапхэхэм адиштэу зитхылгъхэр гъэпсыгъэхэм пособиехэр афэгъэуцох, предприятиехэр, организациехэр кызыкIэупчIэрэ сэнэхъатхэр ягъэгъотыгъэнхэм фшI IофшIэн зымыIэхэр, стипендиехэр аратыхэзэ, рагъаджэх, общественнэ IофшIэнхэм ахагъэлажэх, нэмыкIыби зэрахь. Ахэм ямызакъоу, дунэе финанс кризисыр кызыжыгъэгъэ 2008-рэ илътэсым кышыублагъэу мониторинг зэхищагъэу,

Адыгэ Республикэм цыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икIэралыгъо кыулыкъу и ГъэлорышIаIэ IофшIэнымкIэ бэдзэршIыплэм шыхурэ-шышIэхэрэм альэплъэ, тхьамафэ кысэ зэфэхьысыжхэр ешIых.

Ахэм нафэ кызырешIырэмкIэ, илътэсым икIыхьагъухэм ыкIи кыкIэлъыкIогъэ мазэхэм Iоф зышIэн зылъэкIыштэу Адыгеим исхэм ащышхэу лэжъапIэ зымыгъотыхэрэм япчъагъэ процентитIум ехъоу кыыхэкIыгъ. Ау ыужкIэ IофшIэн зымыIэхэр нахь макIэ хъухэзэ, мэкьюогъу мазэм ахэм япчъагъэ процент 1,9-м, нэужым 1,8-м кынынэсыгъагъэх. Бэдзэогъум икIыхьагъум ехъулэу ашыгъэ зэфэхьысыжыным кызырэгъэлэгъуагъэмкIэ, Iоф зышIэн зылъэкIыштхэм ащышхэу лэжъапIэ зымыгъотыхэрэм япчъагъэ процент 1,7-м нэсэу кыелыхыгъ. ТапэкIи ащ тетэу ыкIи уигъэразэу мы кыныгъом идэгъэзыжыным лыкIотэн хъумэ, тызыхэт илътэсым иикIыгъом ехъулэу ахэм япчъагъэ зы процентым шIомыкIынкIи пшIэхэнэп.

ГушыIэм пае, мэкьюогъум и 6-м — зэфэхьысыжхэр зашыгъагъэхэм ехъулэу, IофшIэн зымыIэхэу учетым хэтыгъэхэр нэбгырэ 3990-м, IофшIэн зымыIэхэм япчъагъэ процент 1,9-м нэсыштыгъэхэмэ, бэдзэогъум и 4-м ехъулэу учетым хэтхэр нэбгырэ 362-кIэ нахь макIэ хъугъэх, Iоф зышIэн зылъэкIыштхэу республикэм исхэм ащышхэу лэжъапIэ зымыгъотыхэрэм япчъагъэ процент 1,7-м нэсэу кыелыхыгъ.

Непэ Европэм хэхьэрэ кыэралхэм яэкономикэ изытет ехьылIэгъэ кыбархэу телевидением кытыхэрэм тапэкIи дунэе кризисым кыгъэзэжыным зылъэкIыштэу кыппшагъэху. Ащ зышыухъумэгъэным ехьылIэгъэ Iофыгъохэр хабзэм зэрэзрихьэхэрэри кыало. Арэу цытми, дунэе экономикэ интеграцием ышкIэу, тызэмыжэгъэ кыныгъохэр кыкьюкIынхэ ылъэкIышт. Ащ тетэу кычIэмыкIыжымэ, IофшIэн зымыIэхэу Адыгеим шыпсэхэрэм япчъагъэ тапэкIи кыкIичын ылъэкIыштэу кытшIошIы.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Бэдзэогъум и 8-р — шIульэгъум, шыпкыагъэм я Маф

Ынэ инэф — ыпсэ ихахъу

Цыфыгу пэпчэ IэшIугъэ, шъэбагъэ, фэбагъэ кызылгъэхэрэр зэхэшIэ анахь ялыеу ШIульэгъур ары. Уелэты, уегъэдахэ, уегъэлъэшы.

ЕгъашIэм мыкIосэшт нэфыр кызыпкыырэр шIульэгъу пытэ кыабзэр ары. Ащ гум шыпкыагъэр щегъэбагъо, сыда Iомэ, о пшхьэу анахь пшIолъапIэу, шIоинэу кыбгъэгъунэрэм фэдэ кыабзэу, кыппэблэгъэ цыф гупсэм пшыщ пэбгъохыныр, анахь шэнышIухэмкIэ такыкы, сыхьат, мафэ, мазэ пэпчэ ыкIи илътэсхэм мыпшгъыжэу упэгъокIыныр, Iэгъэжъон пытэ, цыхьэшIэгъу ин зыфэшIыныр, сыдигъуи уфзэфэныр, псэм инэрымылэгъу нэфыпсыкIэ уетэныр аукодыеп. «Ынэ инэф — ыпсэ ихахъу», — ало, «шIу дэдэ елэгъу» зыфиIу, джащ фэдэ зэхэшIэ лъэшыр ары цыфым тамэ кыгуигъакIэу, кIуачIэ фэхьурэр.

«Гум пае гу агы», — ыIуагъ зэлъашIэрэ лъэпкэ тхакIоу Кошбэе Пшымафэ. ПфэлъэкIыштмэ, псэм псэр пэбгъохыныр зекIокIэ дах. Ау фэхьазырамыш фэдэу шхьаасынчъэу ыпсэ зыфэзэшэу, зыкIэгъуIэу, зылыкIорэм хэти ышхьэкIэ

фэлъэкIырэр фишIэнэу, кыбзагъэрэ зэфэгъэрэ хэлъэу пэгъокIынэу, лъэпкэ онджэкъым ифабэ ымыгъэкIосэнэу?

Хъау, зэхэшъумыгъэкIуакI, былымэп, IэнатIэп, ащэрэп ыкIи ащэфырэп зигугъу сшIырэр, шIульэгъур, шыпкыагъэр. Нэбгырэ пэпчэ пкырылгъ, хэгощагъ а зэхэшIэ иныр. Кыбзэрэбгъэушышъу, зэрэуухъумэшъу, кыбгъагъэу зыкызызIуебгъэхыныр ары зигугъу тшIырэр. «Насып» ащ зэрэджэхэрэр, джащыгъум шIульэгъур, шыпкыагъэр ыблыпкы. Ары, шIульэгъум, шыпкыагъэм мэфэкл мафэ зэрафашIыгъэр япэсыгъ, атефэ. ШIульэгъу псэлъынтфэхэр зэфэдэкIэ тидунэешхуи, цыф гъашIэми ащызэбгырэкIых, япс кыэргъонэу Тхьэм телъэIу. ШIульэгъур арыба цыфи, чыгуи, огуи шызыгъалэрэр. ПфэлъэкIыштмэ, ухэтми, гур сыд хъункIи умыгъэплъыкыо, умыунэкIы.

2012-рэ илътэсыр насып кыкIуапIэ зыфэхьыгъэхэ ыкIи зыфэхьышт тыныбжыкIэ дахэмэ шыпкыагъэ зыхэлъ шIульэгъу иныр ренэу яIэнэу афэтэлэ.

МАМЫРЫКЪО Нурмет.

Патрон миным ехъу иIагъ

АР-м и МВД Тэхьутэмыкьюе районимкIэ иотдел иIофышIэхэм Краснодар краим шыщ хъульфыгъэу илътэс 46-рэ зыныбжыым шэ зэрыл патронхэр иунэ кырахыгъэх.

ПатронхэмкIэ сатыу зэришIырэм икыбар кызыалъэлэсым, кыщащэфышт фэдэу зэзэгъыныгъэ дашыгъ. Ахьщэр зыщыратыгъэ чIыплэ дэдэм кыщаубытыгъ. Ащ иунэ кызыалыхъум, Калашниковым иавтомат екIунхэу патрон ушгъэгъэ 1075-рэ кырагъотагъ.

БзэджащIэр агъэтIысыгъэгоу зэхэфынхэр макIох.

КЪЭРАЛЫГЪО ФЭЮ-ФАШІЭХЭР

Цыфым ыныбжъ илээс 14-м зынэсклэ паспорт кыраты. Джащ кышыуб-лагъэу ищылэныгъэ гъогуклэ ар документ шхьалэу щыт. Зыщыщыр, гражданствэу илэр, зыщыпсэурэ чыплэр къэзыу-шыхьатырэ а тхылъыр ежъ ищыклэгъэ фэю-фэшіз зэ-фэшхьафхэм апае цыфым аригъэлъэгъун фаеу бэрэ кыыхэкы. Гушылэм пае, паспортыр ямыхьылэу самолет билет кыуащэштэп, банкым чыфэ кыуитыштэп, аужыпкъэм, фэгъэклотэныгъэ зыхэлъ троллейбус билетэу зы мазэм телъытагъэр къэп-щэфын хъумэ, паспортыр ябгъэлъэгъун фае.

Мы документыр кызыщаратырэ органэу «паспорт столклэ» заджэщтыгъэхэр нахьыпэм хэгъэгъу клоцлэ офхэмклэ органхэм ахахьэщтыгъ. Ау лъэхъаным зэхьоклыныгъэу кызыдихьыхэрэм атегъэпсыкыгъэу, джы ар кошын офхэмклэ Урысые Федерацием и Федеральнэ къулыкъу рапхыжыгъ. Ащ ыгъэцэклэрэ пшэрылхэм, ялофшлэн зэрэзэхэщэгъэм клэклэу къатедгъэгъушылэ тшюигъоу джырэблагъэ тѳулагъэ кошын офхэмклэ Федеральнэ къулыкъу иорганэу Адыгэ Республикэм щылэм иотделэу къалэу Мыекъуапэ дэтым ипашэу, подполковникэу Андрей Скобченкэм.

— Тизэлулэгъу упчлэ заулэ джэуап къащептыжыным тыщыгъгъэу уадэжъ тыкъэкыуагъ. Апэрапшлэ нэлуасэ тафэпшлэ тшюигъу шѳуипшэрылхэм къахиубытэрэ лъэныкъохэм. Сыдым ахэр кыщечежъэхэра, сыдым циухыжыыхэра?

— Урысые Федерацием игражданхэу зыныбжъ илээс 14 хъугъэхэм паспорт къафитхыкыгъэным кышыублагъэу, а документым епхыгъэ Иоф пстэури тэгъэцэклэ. Ахэм ахэхъэ аныбжъ илээс 20 ыкли 45-рз зыхъуклэ паспортыр афызэблэхъугъэныр, чланагъэм ыкли жъы хъугъэу бгъэфедэным димыштэжыиэрэм ачыллэ паспортрыклэ къафитхыкыгъэныр, ренэу зыщыпсэурэ е плэлъ гъэнэфагъэклэ зыдэщылэ чыплэм цыфыр дэтхэгъэныр, Іэклыб хэгъэгъухэм къарыкыгъэ

гражданхэу плэлъ гъэнэфагъэклэ Урысые Федерацием щылэн фитхэм, «вид на жительство» зыфа-Іорэр зилэхэм япхыгъэ фэю-фашлэхэр гъэцэклэгъэнхэр. Мыщ дэжъым щыхэзгъэунэфыкы сшюигъу Іэклыб хэгъэгъу паспортхэр Урысые Федерацием игражданхэм къафитхыкыгъэныр типшгъэрылхэм зрашымыщыр. Ар зыгъэцэклэрэр ФМС-м икыу-тамэу Адыгэ Республикэм щылэн инэмыклэ отдел.

— Гупчэ телевидением икъэбархэм бэрэ ащы-зэхэтэхы, цыфхэри бэрэ тегушылэх садлэжыплэхэм ащагъэпсыгъэ унэхэм цыфхэр арытхэгъэнхэм ехьыллэгъэ Иофыгъор. Ащ фэдэ унэм зыряб-гъэтхэным Иофыбэ кыпнэклэ?

— Тэ зи къэтыгупшысырэр, хэт щыщи тиягъэ едгъэкыныу тыфаеп. Шапхэхэм атетэу тило-фшлэн зэхэтэщ. Ищыклэгъэ документхэр кызытихьыллэхэклэ, ахэр тэуплэкълэхэщ, шапхэхэм адиттэхэ зыхъуклэ, дэтэтхэ. Ащ пае псэуалъэр иунаеу зэрэщы-тыр къэзыушыыхьатырэ тхылъ цыфым илэн фае. Ар зыди-Іыгъэу Мыекъопэ къэлэ судым лъэлэу тхылъклэ зыфегъазэ унэр ущыпсэуным зэрэдиштэрэр къэ-зыушыыхьатырэ унашъо кыри-тыным фэшл. Ащ фэдэ суд уна-шъор зигъусэ тхылъхэр зыди-Іыгъэу цыфыр тадэжъ кызы-кІоклэ, бырсыр пымылъэу дэтэт-хэ. Арышъ, ищыклэгъэ закъор тхылъхэр тэрэзу гъэпсыгъэнхэр ары нылэп. Мы Иофымклэ упчлэ зилэхэр гъэзетеджэхэм къах-кымы, телефонклэ кытфитеон альэкышт, охьтэ гъэнэфагъэм тегъэпсыкыгъэ егъэблэгъэнэу

сиІэм кычыІахьэхэмэ, зэклэри къафэтІотэшт, агурыдгъэлэшт. Шапхэхэр цыфхэм алыгъэлэ-сыгъэнхэм фэшл Мыекъуапэ кыхиубытэрэ садлэжыплэхэм ятхьаматэхэр къедгъэблагъэхэ, зэклэ дэтхэным ищыклэгъэ Ио-фыгъохэр къафэтІотэгъагъэх. Арышъ, ахэри упчлэжыгъэу ашлынхэ альэкышт.

— Бэдзэогъум и 1-м кышыублагъэу къэра-лыгъо фэю-фэшіз пстэу-ри Интернетыр агъэфед-дэзэ, электроннэ шы-клэм тетэу афагъэцэ-клэнхэ фаеу зыгъэнэфэ-рэ унашъо щыл. А Ио-шлэклэм шѳуфэхьазыра?

— Къэралыгъо фэю-фашлэхэр электроннэ шыклэм тетэу афэ-гъэцэклэгъэнхэм фэшл агъэфедэ-рэ порталым «Сервисный кон-центратклэ» еджэх. А порталым цыфхэм рагъотэщтых ящыклэ-гъэшт бланк пстэур, ахэр зэра-гъэфедэрэ шыклэр. Ащклэ къас-Іо сшюигъу кын пымылъэу электроннэ шыклэклэ зыкыт-фагъэзэн зэралъэкыштыр. А шыклэр зыгъэфедэхэрэм къа-тыгъэ тхылъхэр зытыушлэкълэ-хэклэ, тадэжъ кызыкІонхэ фэе палъэр, зыдалыгъын фэе тхылъ-хэр ыкли гъусэ ашлын фаехэр ятэІох. Гушылэм пае, цыфым иунэ зыгорэ раригъатэх шюигъу. Ау ар нэбгырэ заулэ здыряунаеу щыт. Цыфыр унэм итхэгъэным фэшл зэклэ а мылыккым зилахь хэлхэр къезэгъынхэ фае. Джащ фэдэу кызыхэкыкыкы, мылыккым зилахь хэлъ пстэури тадэжъ къэ-кІонхэщ, ар унэм итхэгъэным кызыррезгъыхэрэр къаушыхьа-тын фае. Урысые Федерацием игражданствэ зилэхэу ыкли Іэ-кыб хэгъэгъу паспорт зылыгъхэу Мыекъуапэ къақлохэрэм яхьы-лагъэу гушылэ заулэ къасІо сшюигъу. Къыздэклогъэхэ чы-

плэм ахэр дэтхэгъэнхэм фэшл, Урысые Федерацием играждан-ствэ аратыным лъапсэ фэхъугъэ статъяр тшлэн фаеу. Цыфыр тымыгъэлэчъэ-лъэчъэным фэшл электроннэ порталыр дгъэфедэзэ Урысые Федерацием Іэклыб хэ-гъэгъу Иофхэмклэ и Министерствэ зыфэтэгъазэ, тищыклэгъэ къэба-рыр тэр-тэрэу кызылэклэтыгъахэ.

— Нэбгырэ пчыагъэ унэм итхэгъэным фэшл ащ инагъэ кыдэщъу-лытэн фаеу щытба?

— Нахьыпэм щылэгъэ стан-дартхэм зэрагъэнафэщтыгъэмклэ, унэм инагъэ елытыгъагъ нэб-гырэ пчыагъэу ратхэн альэкы-штыр. А шапхэр джы щылэжэп. Бысымым иунэ ритхэшт пчыагъэр ежъ шюигъоныгъэу илэм елы-тыгъ. Арышъ, Мыекъуапэ щып-сэухэрэм ясІо сшюигъу дэтхэн Иофым имыщыклэгъэ хьал-ба-лыкы кызырэпытымыгъэкырэр, ащ фэдэ гухэлъы зэрэтимылэр. Цыфыр дэтхэгъэным ехьыллэгъэ пстэури джы щылэ шапхэхэм тадэмыхэу тэгъэцэклэх.

— Сыда икІэхуым кы-хэбгъэхъожы пшюигъор?

— КъасІо сшюигъу Мые-къуапэ щыпсэухэрэм къэралыгъо фэю-фашлэхэр шэпхэшлэхэм атетэу афэгъэцэкІэгъэнхэм фэшл къэлэ администрацием, хэгъэгъу клоцлэ офхэмклэ къэлэ отделым, Прокуратурэм, ЗАГС-м, статисти-кэмклэ органым зэпхыныгъэ дэ-гъу адытилэу ІэпыІэгъушлэу кы-зэрэтфэхъухэрэр. Ары къэлэдэс-хэм ыкли щыпсэуштыхэу къақло-хэрэм кын пымылъэу къэра-лыгъо фэю-фашлэхэр афэдтгъэ-цэкІэнхэ тзыгъэлэкырэр. Зэп-хыныгъэшлур тэрклэ ІэпыІэгъу-шлэу щыт.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

БЭДЗЭОГЪУМ И 8-Р — УРЫСЫЕМ И ПОЧТЭ И МАФ

ЯмэфэкІкІэ
тафэгъушІо

Урысыем и Почтэ зызэхаша-гъэр илээс 300 зэрэхъугъэр ыкли хэгъэгъум ищылэкІэкІэ ащ мэхъа-нэу илэр кыдылгытэзэ, Урысые Федерацием и Президент 1994-рз илээсым кыдыгъэкІыгъэ уна-шъомклэ бэдзэогъум иятІонэрэ тхьаумафэ Урысыем и Почтэ и Мэфэу ыгъэнэфагъ.

Федеральнэ къэралыгъо уни-тарнэ предприятиеу «Урысыем и Почтэ» (ФГУП «Почта России») зыфилорэм зэкІэмклэ нэбгырэ 39І944-рз непэ сцэлажэ. Ащ чыплэ кыутэмэ 86-рз хэт, почтэ зэпхыныгъэм иотделениехэу мин 42-м ехъу псэуплэ зэфэшхьаф-хэм адэт. Хьылъэхэр зещэгъэным фэшл Урысыем и Почтэ мэшІоку вагон 450-рз, автомашинэ мин 17, самолет 360-м ехъу егъэфедэ. Почтэм иІофышлэхэм пись-мэ миллиард, журнал миллиар-ди 3, посылкэ миллион 12, ахь-щэ перевод миллион 44-рз Іэпэ-цыпэ фэдизмэ илээсым Иоф адашлэ.

Джырэ лъэхъаным техникэм ылъэныкъокІэ Почтэр нахь уІэшыгъэ хъугъэ ыкли ащ кы-

хэкІэу иамалхэми ахэхъагъ: цыфхэм коммунальнэ фэю-фашлэхэм апклэ щалахы, пенси-ехэр къащаратыжыых, реклам-хэр ащафагъэхьазырых, доку-ментхэм копиехэр ащафытыра-хых. Мэфэклэ мафэм ехъуллэу Мыекъуапэ дэт гупчэ Почтэм тышылагъ. Апэу гъэзет клэгъэт-хэным пылъ отделым ипашэу Светлана Змиявскаяу тызылу-кІагъэм Урысыем и Почтэ и Мафэклэ, гъэзет клэгъэтхэгъур бэмышІэу зэраухыгъэмклэ тыфэгъушІагъ.

— Тхьашъуегъэпсэу! Лъэшэу сугуапэ анахъу клэгъэтхэгъур зэрэтыухыгъэр кыкІэжыугъэтхэу шъукызырэтфэгъушІорэмклэ, — чэфэу мэщхы Светлана, — ар лъэшэу гуапэ кызыкІысщы-хъурэр почтэм Иофхэбэзэ инэу иІэхэм анахь шхьалэу клэтхэгъу уахьтэр зэрэщытыр тиотделклэ илээсым тІо зэрэтыушэтырэр ары. Илээсипшым ехъугъэу лъэпкъымклэ мэхъанэу илэр кы-дэтлыгътэзэ мы Иофым тыдэлажэ. Апэрэ илээсныкым гъэзетхэу,

журналхэу Адыгэ Республикэм кышыратхыкыгъагъэхэм яп-чыагъэ ятІонэрэ илээсныкым из-дание зырызхэмклэ къетымы-гъэхъугъэмэ, кышыдгъэкІагъэп. Отделым Иоф щызышлэхэрэ Ва-лентина Несыновамрэ Изгинда-рова Фатимэрэ ялофшлэклэ зэ-ригъэрэзэрэр Змиявскаяу игуа-пэу кыыхыгъэщыгъ.

КЪЭЗЭНЭ Юсыф.

Сурэтым итхэр: Мыекъопэ гупчэ Почтэм итеплъ; гъэзет клэтхэным пылъ отделым ипашэу С. Змиявскаяу.

Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

ТафэгъушІо!

Лъэпкъ гъэзетэу «Ады-гэ макъэм» иныбджэ-гъушІоу, ллэшлэгъу плла-нэм ехъурэ почтальонэу икыуаджэу Гъобэкъуае шылэжыагъэу НэмытІэкыо Ибрахымэ Урысыем и Почтэ и Мафэклэ тыфэ-гушІо. Псауныгъэ пытэ иІэу бэрэ джыри илэпкъ, икыуаджэ афэлэжъэнэу тыфэлъало.

Гъэзет клэгъэтхэгъу ма-зэхэм лъэпкъ гупшысэ

иным гуетыныгъэ пытэ даыгъэу Адыгэ Республикэм игъэзет шхьалэу «Адыгэ макъэр» кыратхыкыным чанэу хэлэ-жыгъэхэ Шхъаныкыо Силим-хан (Тэхъутэмыкъуай), Нэтхъо Сусан (Псэйттыку), Цыкълэу Хьа-лимэт (Пэнэжыкъуай), Хьэш-хъуанэкыо Ильич (Джэджэ-хьаблэ), Мэщлэкъо Марыет (Къунчыкъохьаблэ) мэфэклым-клэ тафэгъушІо. Яунагъохэм пса-уныгъэ пытэрэ рэхьатныгъэ да-хэр арылшэу яреспубликэ джыри бэрэ фэлэжъэнхэу тафэлъало!

«Адыгэ макъэм» иредакций.

Дэгъур тыди щызэлъашІэ

Мэкъуогъум иктыхъагъухэм адэжъ Мыекъопэ районым ит ЮфшІапІэу ООО-у «КХ-у «Восход» зыфиІорэм игенеральнэ директорэу Пэнэшъу Аслъан ыцІэкІэ Москва къыкІыгъэ къэбар гушІуагъо къалыбІэсыгъагъ. Международнэ форумэу «Инновациехэр ыкІи хэъхоньгъэхэр» зыфиІорэм изэхэщэкІо комитет къыгъэхьыгъэ писъмэм мырзушгъэу къыщеліо: «Урысые экономикэм нэкъокъон нэшэншІу хэлъхэгъэныр ыкІи ар дунэе экономическэ сообществэм дэгъоу шыгъэлъэгъогъэныр гъэпыгъэгъэныр чанэу шыгузэрэхлажэрэр тигуапэу хэтэгъэунэфыкІы... ЮфшІагъэхэмкІэ ыкІи я Хэгъэгъу шульгъоу фыраІэмкІэ къэралыгъор нахъ лъэш зышІыхэрэ, ытэкІэ шыгъоу пылтыгъэм къезыгъэгъэжъыхэрэ, хэъхоньгъаІэхэр езыгъэшІыхэрэ пэщэгъэІорышІаІохэу макІап Урысыем иІэр. Шъуиорганизацие гъэхъэгъэшІоу иІэхэр хигъэунэфыкІыхэзэ, джащ фэдэу экспертхэм ашыгъэ зэфэхьы-

сыжъхэр ыкІи аналитическэ лъыхъон ЮфшІэнхэм къагъэлъагъорэр лъапсэ фишІыхэзэ, форумым иэксперт совет «Урысыем 2012-рэ илъэсымкІэ ипредприятии 100 анахъ дэгъухэр» зыфиІорэ конкурсым шыухэлэжъэнэу, шыуикомпание ипашэхэм, ыкІи иІофышІэ анахъ дэгъухэм медалэу «За доблестный труд» ыкІи медалэу «За инновации и развитие» зыфиІорэр афэгъэшъошэгъэнэу игъоу ытэгъугъ. Международнэ форумэу «Инновациехэр ыкІи хэъхоньгъэхэр» зыфиІорэм къалэу Москва, УФ-м и Президент иІофхэм я ГъэІорышІапІэ зычІэт унэм мэкъуогъум и 28-м шыриІэщт конференцием иІофшІэн игъусэу къэралыгъо тынхэр ащ шаратыжыштых.

— Мы писъмэр къызытІокІэм, — къеІуатэ генеральнэ директорым игуадзэу Калнин Арвид Эдуард ыкІом, — форумым изэхэщэкІо комитет ищыкІэгъэ тхыльхэр фэдгъэхьыгъагъэх. Джэуапым бэрэ тежагъап. Мэкъуогъум и 27-м Москва къыкІыгъэ ятІонэрэ писъмэу къытІукагъэм къышІоштыгъ конкурсым ехылігъэ тхыльхэу Советым ыцІэкІэ дгъэхьыгъэхэм экспертхэр зэрэхэлъагъэхэр, зэфэхьысыжъэу ашыгъэм тегъэпсыкІыгъэу «Урысыем 2012-рэ илъэсымкІэ ипредприятии 100 анахъ дэгъухэр» зыфиІорэм тызэрахагъэхьагъэр ыкІи текІоныгъэр къызэрэдэтхыгъэр нафэ къэзышІырэ Дипломрэ медальхэмрэ къытатыжыныхэу тызэрэрагъэб-

лагъэрэр. Сэ Москва сыщыІагъ, тиорганizations ыкІи тІофышІэ анахъ дэгъухэм къафагъэшъошэгъэ тын лъапІэхэр къэсщэжыгъэх.

Медалэу «За доблестный труд» зыфиІорэр ятыгъэным шапхъэу пылхэм зэрагъэнафэрэмкІэ, а тыныр зыфагъэшъуашэхэрэм ащыщых организациехэм ыкІи предприятиехэм япашэхэу, яспецалистхэу, регионхэм яадминистрациехэу, профильнэ федеральнэ министерствэхэу, къулыкъухэу агентствэхэу, зэлъашІэрэ къэралыгъо ыкІи общественнэ ІофышІэхэу, общественнэ организацие пэрытхэу, зэлъашІэрэ шІэныгъэлэжъхэу, практикэм пылхэу, Урысыем иапшъэрэ профильнэ еджэпІэ инхэм яректорхэу ыкІи якІэлэгъаджэхэу хэгъэгум иобщественнэ-экономикэ щыІаІэ хэъхоньгъэхэр егъэшІыгъэнхэм, гъэкІэжыгъэным зІахышІу хэзышІыхъагъэхэр. ЗыцІэ къы-

раІуагъэхэм дипломым игъусэу медальхэр аратых.

Арвид къызэриІуагъэмкІэ, Международнэ форумым и Совет унашъоу шышІыгъэм тегъэпсыкІыгъэу ООО-у «КХ-у «Восходым» иІофышІэ нэгъырибл дипломхэмрэ медалэу «За доблестный труд» зыфиІорэмрэ, нэгъыритІу дипломхэмрэ медалэу «За инновации и развитие» зыцІэмрэ къафагъэшъошагъэх.

«За доблестный труд» зыфиІорэр къаратыгъ предприятием игенеральнэ директорэу Пэнэшъу Аслъан Юсыф ыкІом, механик пшъхьаІэу Дегужые Хьазрэт Мыхамэт ыкІом, бухгалтерэу Пэнэшъу Нэфсэт Ахъымтэч ыпхъум, диспетчерэу Кретьова Елена Владимир ыпхъум, бухгалтерэу Дегумько Назрэт Сыхъатбый ыпхъум, операторхэу Евграшина Ирина Иван ыпхъум ыкІи Сачкова Валентина Михаил ыпхъум.

НэгъыритІу къаратыгъ дипломхэмрэ медалэу «За иннова-

ции и развитие» зыфиІорэмрэ. Ахэр технолог шъхьаІэу Пискарева Галина Митрофан ыпхъур, кадрэхэмкІэ отдельым ипашэу Шэуджэн Асыет Абубэчыр ыпхъур арых. Мы медальыр Международнэ форумым изэхэщэкІо комитет зэхэсыгъоу иІэм шагъэнэфагъ. Ар народнэ хызмэтым иотраслэ зэфэшъхьафхэм ахэжэрэ предприятиехэм, организациехэм ыкІи учреждениехэм, общественнэ профессиональнэ организациехэм ыкІи объединениехэм Урысыем инновационнэ ІофшІэныр шыгъэлъэшыгъэным, инновационнэ ІофшІэным инвестициехэр хэлъхэгъэнхэм, хэгъэгум инновационнэ ІуачІэхэм ацІэ дахэкІэ гъэІугъэным яІахышІоу хашІыхъагъэм фэшІафагъэшъуашэ. ЗыцІэ къетІогъэ предприятием тын лъапІэхэр мэфэкІ шыкІэм тетэу шаратыжыгъэх.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

УНЭГЪО ШІАГЪУ

Тызхэт лъэхъанэу Іэзэгъу уцхэм ауасэ мафэ къэс къызыщыхахъорэм, пенсиерэ лэжъапІэмрэ зыщымакІэм унэгъо зэгурьІоажым мэхъаншхо иІэу сепІы. Ащ фэдэ унагъу нэІуасэ шыгузэфэсшІы сшІоигъор. Ахэр нэгъыри 9 зэрыс бынунэгъошхоу щыт нахъ мышІэми, сыди-гъокІи зэдэІужыныгъэрэ зэгурьІоныгъэрэ къащябжІы. Шъхьадж ичІышІэ зэритын фаем тетэу акылыгъэу зэфэхъух, зэдэлэжъых, нэжъ-Іужъэу исхэр агъэ-лъапІэх, ахэм яІорэ яшІэрэ хэмылгъэу псэухэрэп. ЕтІанэ унэгъошхоу зигугъу къэсшІыщтым сыхэхъэ зэпытышъ, сыдигъокІи ямыхъамелэкІэ яІанэ зэІухыгъ, хъакІэм дэмышъхъахыжъхэу къыдекІокІых. Джащ фэдэу бэрэчэтыныгъэр агукІи ашъхъэкІи къыздырахъкІы.

Ар зиунагъор хысапымкІэ кІэлэгъэджагъэу, сыдигъокІи шэн-зекІокІэ дахэмрэ цыфыгъэмрэ къызэбжІэхэу Адыгъэбалэ шыпсэурэ Кушъу Ким Ибрахимэ ыкІор ары. Кимэ 1938-рэ илъэсым зэлъашІэрэ къоджжэхъоу Очэпщые шыщ лэжъэкІо унэгъо зэтегъэпсыхъагъэм къы-хъухъагъ. Ягъэу Ибрахимэ натрыфлэжъ звенэм ипашэу дахэкІэ ыцІэ раригъаІозэ илъэсыбэрэ иколхоз гупсэу «Псэкъупсэ» ыльэкІ къымыгъанэу шылэжъагъ. Ащ фэдиз уахътэм иІофшІэІагъэм къыкІэ-

кІуагъэх орден ыкІи медаль зэфэшъхъафхэр.

Ибрахимэ ипшъэрылхэр дэх имыІэу зэригъэцакІэщтыгъэхэм, коллективэу ячылэкІэ зыхэтыгъэм зыкъызэрэригъэштагъэм апкъ къыкІыкІэ, колхозым итхъа-матэу хадзи, илъэсыбэрэ лэжыгъэ бэгъуагъэ къаригъэлэжъызэ Іоф ышІагъ. «Арышъ, — еІо ыкІо Кимэ, — сятэ чы-лэми цыфхэми афишІагъэр бэ, ащ ипэгъокІэу лъытэныгъэ ини фашІыштыгъ, къытхэмытыжымыи, идахэ аІоныр зэпы-урэп».

Кимэ янэу ФатІимэт сыдигъокІи цыф-ыгу хымыгъэкІэу зауи гъаблі зэпчыгъ. Ишъхъэгъусэу Ибрахимэ ежырырэ шъэуи 4-рэ зы пхъурэ зэдапІугъ, алъэ тырагъэуцагъэх, зэкІэми унэгъо шъхъафхэр яІэхэу джы мэкъсэх.

— Сигощэ гупсэу ФатІимэт непэ къыт-хэмытыжымыи, сыгу къэмыкІэу зы мафи къыхэкІырэп, — еІо инысэ гъэшІуагъэу Тэмарэ.

Кимэ гурыт еджапІэу ячылэ дэтэр дэгъоу къызэриухыгъэм лъыштыгъ Дзэ Плъыжыым ащи Германием итыгъэ тан-ковэ частым илъэси 3-рэ къулыкъур щы-хыгъ, дзэкІолІ пшъэрылхэу иІэхэр ре-нэу дэгъоу ыгъэцэкІагъэх. СыдигъокІи адыгэ кІалэм ыцІэ шІукІэ зэрэраригъэ-Іоштым ишъыпкыгъэу пылтыгъ. Іофыгъо

хылыгъэ горэ шъэфэу агъэцэкІэным фэшІ Кимэ игъусэ дзэкІолІхэмрэ псыхъо-шхоу Эльбэ танкымкІэ чІэгъырескІэ зэ-пырыкІыгъэ фаеу хуыштыгъ, чыІэ лъэ-хъанэ зыхъукІэ, сымаджэ хъухэрэр къа-хэкІыштыгъэх. Джащ фэдэу Кимэ ащ фэдэ пшъэрылхэу гъэнэфагъэр зыгъэца-кІэхэрэм ахэтэу сымаджэ къызэрэхъугъэм лъыштыгъэ госпиталым нагъэси, ащ ша-гъэхъужыи, икыулыкъу пидзэжыгъагъ.

Кимэ икыулыкъу шыщ нэмыц къалэу Дрезден пэмычыжъэу щигъэкІуагъ. А лъэхъаным икомандирхэм шыгъоу къы-палъхъэщтыгъэр мэкІагъэп. Янэ ыгъэ-тІылыгъагъэу тхъэпэ гъожышъэ хъу-жыгъэу ишъхъэгъусэ Тэмарэ къыштэ-жыгъэм мырзушгъэу итхагъ: «ШъуикІалэу Кушъу Кимэ Іэдэбныгъэрэ гукІэгъуны-гъэшхорэ хэлъхэу зэрэжыгъэсагъэм пае лъэшэу тышъуфэраз».

1962-рэ илъэсым икыулыкъу къылу-хи Кимэ ячылэ гупсэу къызыдэхъажыым гъу-нэгъухэмкІи, ІахылыхэмкІи, ныбджэгъу-хэмкІи гушІогъошхуагъ. Тхъамафи зи-мыгъэлэсфэу иколхоз гупсэу хэхажыи, ащ хэтэзэ Мыекъуапэ дэт Адыгэ къэралыгъо кІэлэгъэджэ институтым заочнэу чІахыи, зыкІэхъопсыщтыгъэ кІэлэгъэджэ сэнэ-хъатыр къызІэкІыгъэхъагъ, илъэс 30-м къыкІоІІ къоджэ зэфэшъхъафхэм физи-кэмрэ хысапымрэкІэ ащыригъэджагъ. Ар

кІэлэгъэджэу апэу зыщылэжъагъэр зэлъашІэщтыгъэ къоджэ зэкІужъэу хым ыцІэ хъужыгъэ Шэбэнэхъабл ары. Ащ дэтыгъэ гурыт имыкъурэ еджапІэм да-хэкІэ ыцІэ раригъаІозэ илъэси 8 Іоф щышІагъ. Къуаджэр загъэкошым, Кими къытефэрэ унэр къыратыгъагъ нахъ мышІэми, а лъэхъаным джыри къэзымы-щгъэ кІэлаІэм ар къымылэжыгъэу аІуи бзэгъу ахыи Іарагъэхъажыгъагъ. Джы къызнэсыгъэм ар зышигъэгъушэн ыльэкІырэп.

ЗэкІэмкІи Кимэ кІэлэгъэджэ стажэу илъэс 30-м ехъу иІ. ІофшІэным иветеранэу зытІысыжыгъэр бэшІагъэ нахъ мы-шІэми, унэгъо хызмэтыр дэгъу дэдэу зэрехъэ, илъэс 75-м итми, зыкІи гуцафэ фэшІыніп.

Кимэ ишъхъэгъусэу Тэмарэрэ зызэкІыгъухэр илъэс 40 шІэхэу хуы-щтышъ, ащ фэдиз уахътэм мыхъун гушІэ зэфашІыгъэп. КІэлитІурэ зы пшъашъ-рэ зэдапІугъ, зэдалэжыгъ, алъэ тыра-гъэуцагъэх. Абрек шофер, Адыгъэбалэ щэпсэу, пшъашъэрэ шъаорэ иІэх. Аскэр поселкэу Лъэустэнхъаблэ дэт учрежде-нием кинологэу щэлажъэ, зы пшъэшъэ-жыы цыкІу иІ. Сусаннэ къуаджэу Кош-хъаблэ дэт еджапІэм икІэлэгъэджэ.

Кимэ Тэмарэрэ зызэгъусэхэр илъэс 40 зэрэхъурэм фэшІ сафэгъушІо, яунагъо хъаркІопІэнэу, илъэсыбэ зэдагъэшІэнэу сафэІаІо.

КЪЭДЭ Мухъдин.

Адыгъэбал.

КОМИССИЕМ ИЗЭХЭСЫГЪУ

ИГЪЭКЮТЫГЪЭУ ТЕГУЩЫАГЪЭХ

Тиреспубликэ къэкложьырэ тильэпкъэгъухэу Іэшэ зэ-пэуцужь къызытэджыгъэ Сирием къыкльжыыхэрэм ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэным лыплъэрэ комиссиену Ар-м и Лышхъэ зэхищэгъэм иятлонэрэ зэхэсыгъо щылагъ. Ар Премьер-министрэу Къумпыл Мурат зэ-рищэгъ.

Зэхэсыгъом ІофыгъуитІумэ ащытегушчылагъэх — къэзыгъэзжыыхэрэ адыгэхэм ящыІакІэ зэрэзэхашхэрэмрэ шлушІэ общест-веннэ фондэу репатриантхэм зишІуагъэ языгъэкІырэм иІоф-шІакІэрэ.

Сирием хьалбалыкь къызи-тэджагъэм къыщегъэжыагъэу ащ шыпсэурэ тильэпкъэгъухэм ащыщэу нэбгырэ 93-рэ Адыгэ Республикэм къэкложьыгъ. Ахэр унэгъо 16-мэ арыс цыф-хэр, Адыгеим щеджэрэ студент 31-р ыкІи квотэ ямыІэу къэ-кІуагъэхэу щеджэхэрэ нэбгыри 7-р. Бэдзэогъу мазэм джыри нэбгырэ 30 — 40 фэдизмэ къэкложьыныхэу зызэрагъэхъа-зырэмкІэ макъэ къагъэлугъ. Сирием зэмызэгъыныгъэу илым джыри нахь зыкъызыри-Іэтырэм къыхэкІэу, къэзыгъэ-зэжышхтхэм япчъагъэ псын-кІэу къыхэхъон ыІгъэкІышт.

Мы пчъагъэхэр къэзыгъэзжы-ыхэрэр шыІэныгъэм хэгъэ-гъэзжыгъээнхэмкІэ Гупчэм (ЦАР-м) ипашхэу А. ГъукІэ-Ілым къышІыгъэ докладым къышыхигъэщыгъэх. Мигра-ционнэ къулыкъум иотделэу Ар-м шыІэм къызыригъэлъа-гъорэмкІэ, ахэм яучет нэбгыри 113-рзу хагъэуцуагъэм УФ-м игражданствэ зилэхэри, «вид на жительство» зэрэтыгъэхэри, пІэлъэ гъэнэфагъэкІэ Адыгеим исынхэу зитхыІхэр зыгъэ-

хъазырыхэрэри ахэтых, зэкІэри къэнэжыыхэшъ, Адыгеим шыпсэунхэу фаех.

Къэзыгъэзжыыхэрэм унэ ащэфынэу фаехэмэ е фэтэр лъэхъухэмэ, ахэм якъэгъо-тынкІэ ІэпыІэгъу афэхъух. Унэгъуибылмэ мэзигІу хъугъэу фэтэрыпкІэр афаты, зы уна-гъом псэупІэ ышцфыгъ, адрэ-хэр яІахыІхэм яунэхэм арыс-ых. ЦАР-м иунэ чІэс унагъо-хэм зэрыс фэтэрхэр къаунэ-кІынхэ фаеу макъэ арагъэлугъ (ау ахэр зыдэкІошхтхэр ыкІи зыщыпсэушхтхэр араІуагъэп ыкІи зымы ышІэрэп). Унэ зы-тырашІыхъан чІыгу Іахъхэр унэгъо 15-мэ Мэфэхъаблэ къа-шаратыгъэх.

Ільэсыр къызиыхагъэм къы-щегъэжыагъэу къегъэблэгъэ тхылъ 20, мэзиш пІалъэ яІэу, ЦАР-м ыгъэхъазырыгъэр. ПІэ-лъэ гъэнэфагъэкІэ Гупчэм иунэ регистратіе шашІынхэу къы-кІэлъэлурэ тильэпкъэгъухэм япчъагъэ хэхъо. Ащ нэбгырэ 207-рз итхэгъах. Тильэпкъэгъу-хэм адыгабзэри урысыбзэри ягъэшІэгъэн фае, бзэр амы-шІэу ІофшІапІэхэм аштгъштхп. Джащ фэдэу, гражданствэ зи-мыІэ цІыфхэм къагъэлэзэ-гъэнхэр бгъуитІумкІи къын мэхъу. ЯщыкІэгъэ тхыІхэр агъэ-хъазырыхэ хъумэ, медсправкэу ахэм ахэлтын фаем пае нэбгы-р пэпчъ сомэ 1500-рз аты, ан-

кетэм итхын — сомэ 250-рз, хэбзэІахыр — сомэ 1000. Мы Іофыгъохэм язэшІохынкІэ ко-миссиер ІэпыІэгъу къафэхъунэу докладчыкыр къэлъэлугъ.

Нахь игъэкІотыгъэу зытегу-щыІагъэхэм ащыщых къэзы-гъэзжыыхэрэм агъэфедэнэу зыгъэгъоззхэрэ справочникхэр зэрэщымыІэхэр, къэкложьынэу фаехэм пэшІорыгъэшгъэу зэра-дмыгушчыІэхэрэр.

Визэхэм, «вид на житель-ство» якъыдэхын гражданст-вэм игъэпсын, УФ-м (Адыге-ири ащ хэтэу) шыкІын, къэ-кложьыхэрэм ІэпыІэгъу тэрэз агъотырэп.

— Тиминистерствэхэр къыз-дэдгъалэхэзэ зэшІотхышгъун Іофыгъохэр шыІэх, ау къэзы-гъэзжыыхэрэм Іоф зэрада-шІэрэр хабзэ хэлъэу, дэгъоу гъэпсыгъэу шытэп, — къыІуагъ М. Къумпылым. — Визэхэр Къэбэртэе-БэІыкьарым нахь псынкІэу шагъэпсыхэмэ, ахэм япІалгы нахь инымэ, уафыте-омэ, зэрашІырэри, ашІэрэри зэгъэшІэгъуаеп.

Джащ фэдэу Адыгеим и Постпредствэу Москва шыІэм иІофышІэхэр Сирием къыкІы-жыыхэрэм апэгъокІыхэу, мэфэ зауІэрэ яунэ чІагъэсыхэу дгъэ-сышт.

Къэкложьыхэрэм юридиче-скэ ІэпыІэгъу ящыкІагъ, ащ къыхэкІэу, ЦАР-м юрист иІэн фае. Къэзыгъэзжыыгъэ цІыф-хэр зычІэс унэмэ языхт зэрэ-мыдгъум фэшІ нахь псэупІэ зэтэгъэпсыхыагъэ ягъэгъоты-гъэн фаеу ыІытыагъ, ащ пае къалэм дэт псэупІэхэр къап-лыхъащтых. Къуаджэхэм

адэт унэ нэкІхэми унагъохэр ачІагъэтІысхъащтых.

Зэфэпхысыжыымэ, къы-Іогъэ псэум гупшысэ шъхъаІэу апхырыкІырэр федеральнэ гуп-чэм амалэу, фитыныгъэу, хэ-кІыпІэу мы ІофымкІэ къыти-тыхэрэм уагъэрэзэнэу шымы-тыми, республикэм ипашхэми, икІулыкъу зэфэшъхъафхэми, общественнэ организациехэми альэкІыштымкІэ зэрапылгы-штхэр ары. Джащ фэдэу Сири-ем къыкІыжы е кыкІыго зы-шІоигъохэм зэкІэмэ апае къы-зытеонхэ къулыкъу агъэпсымэ, ишІуагъэ къызэрэкІошхтхэри М. Къумпылым къыІуагъ.

— ТхъамыкІагъо хэфэгъэ тильэпкъэгъухэм таделэн фае, — ипсалъэ джащ фэдэ гушчы-ІэхэмкІэ ащ къыухыгъ.

Тильэпкъэгъухэр къэкІо-жыныхэмкІэ Іофыгъоу къэуцу-хэрэм афэгъэхыгъэ упчІабэ комиссием изэхэсыгъо къышчы-уцугъ. Ахэм ащыщ ЦАР-м иунэ исхэу, квадратнэ метри 100 — 200 нахыбэхэр аІыгъ-хэу, ау шымыпсэухэу, унэхэр ашІыгъэхэу е фэтэрхэм ащып-сэухэрэр зэрэщыІэхэр. Ахэм псэупІэхэр амыгъэфедэхэмэ ыкІи пІэлъэ гъэнэфагъэкІэ ачІагъэхъэгъагъэхэмэ, джы псэупІэ зымыІахэхэр а унэхэм арагъахъэхэмэ, Іофыр зэфагъэ хэлъэу гъэцкІагъэ хъушт. Ау ЦАР-м ар зэшІуихышгъурэп, къэкложьыхэрэм зыщыпсэу-штхэ унэхэр къафагъотынхэри ІэшІэхп.

Ермэлхэр, курдхэр, нэмыкІ лъэпкъхэм къахэкІыгъэ цІыф-хэр Адыгэ Республикэм къэ-кІуагъэхэу, анахь чІыгу дэгъу-

хэм защыпсэухэкІэ, сыда ащ егъашІэм исыгъэ адыгэхэм къапыкІыгъэхэр гупсэфэу ыкІи къыныгъо хэмытхэу къэкІо-жыныхэ зыкІыфимытхэр? Сы-да республикэ пэпчъ репатри-антхэм яІофхэр зэхэзыфын ко-миссиехэр зыкІащызэхэмы-щагъэхэр? ІэкІыб къэралыгъо-хэм къарыкІыгъэ студентхэу ахышэр зыфэмакІэхэм лэжъап-кІэ къызшаратышт чІыпІэ зэ-фэшъхъафхэм Іоф ащашІэнэу бгъэпсынхэр къына? Сирием заор къышчызэкІэблэ, цІыф ку-пышхохэр къэкложьыныхэу ра-гъажэмэ, сыда тшІэшхтхэр? Мы упчІэхэми ыкІи нэмыкІ Іофы-гъохэми комиссием хэтхэр атегушчыІагъэх.

ШлушІэ фондэу къэзыгъэзжы-ыхэрэ цІыфхэм апае зэхаша-гъэм Іофэу ышІэхэрэм къате-гушчыІагъ МэщфэшІу Нэдждэт. Фондым сомэ мин 322-рз къы-хъагъ, ащ шыщэу мини 145-р репатриантхэм яІофыгъохэм апэІуагъэхъагъ. Фондымрэ Адыгэ Хасэмрэ бизнесым хэ-щэгъэ цІыфхэм, адыгэ обще-ственнэ организациеу ІэкІыб къэралыгъохэм ащыІэхэм за-фагъэзагъ ІэпыІэгъу къафэ-хъунхэу. Джащ фэдэу, гъэтІы-лыпІэ гъушъалъэ къаратымэ, цІыфхэм къахэкІышт гъо-мылапхъэхэр ащ чІалъхъэхэзэ ашІышт, ахэри къэкложьыхэрэм ящыкІэгъэ шъыпкъэх.

— Тэ тІэкІырэр тэшІэ ыкІи тшІэшт, ау хабзэр къыддемы-Іэмэ, ІэпыІэгъу тэрэз къэзыгъэ-зэжыыхэрэм ядгъэгъотышгъу-штэп, — къыІуагъ Нэдждэт.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Техникэм ипчъагъэ къыхэхъо

Республикэм иІэхъэзэхэлъ ыкІи ифермер хъызмэтшІапІэхэм техникэ зэфэшъхъафэу яІэм ип-чъагъэ ильэс къэс къыхэхъо. Зи-нахыбэ къащэфхэрэр ІэкІыб хэгъэгъухэм къащашІыгъэ техни-кэу производительность ин зилэр ары. Лэжыыгъэхэм япхын ыкІи яІухыжыын зыщыкІорэ лъэхъа-ным тигубгъохэм мымакІэу ары-олъагъох тракторхэу ыкІи ком-байнэхэу «Джон Дир», «Лавер-да», «Клаас» зыфиІохэрэм афэ-дэхэр. Беларусым къышхышхэрэ трактор лъэпкъэу МТЗ зэфэшъ-хъафхэу тигубгъохэм ашагъэла-жэрэри макІэп. Заводэу «Рос-тсельмашым» къыдигъэкІырэ комбайнэхэу «Дон» зыфиІохэрэм ауужырэ ильэхсэм къахэхъагъэх зыІофшІэнкІэ чІыгуІэжхэр нахь зыгъэрэзэхэр комбайнакІэхэу «Акрос» ыкІи «Торум» зыфиІо-хэрэм афэдэхэр.

ТехникэкІэ дэгъукІэ зичІы-гъухэм адэлажъэхэрэм ащыщых Теуцожэ районымкІэ фирмэхэу «Синдика-Агро» ыкІи «Киево-Жураки» зыфиІохэрэр, Джэджэ районымкІэ СПК-у «Восходыр», Шэуджэн районымкІэ СПК-у «Заряр», нэмыкІхэри. Техникэ-кІэ дэгъоу ІэкІыб къэралхэмрэ тыхэгъэгурэ къащыдагъэкІырэр лъапІэ нахь мышІэми, мы хъыз-мэтшІапІэхэм ильэс къэс ащр-фы ыкІи губгъо ІофшІэн зэфэшъ-хъафхэр игъом арызэшІуахы, ялэжыыгъэхэр нахь агъэбэ-гъонхэмкІи амалэу алэкІэлъхэм ащ къыхэгъахъо.

Зигугъу къэтшІыгъэ фирмэу «Синдика-Агро» зыфиІорэм трак-торэу, комбайнэу, мэкъумэщ Іэмэ-псымэ зэфэшъхъафхэу ша-гъэфедэхэрэр макІэп. Гур лъэшэу егъатхъэ Іоныгъо лъэхъаным а фирмэм илэжыыгъэ хъасэ «Ла-верда» зыфиІорэ комбайнибл зэуж итхэу къыщекІокІэхэу зып-лэгъукІэ. Джащ фэдэу Шэ-уджэн районым шыщ хъызмэт-шІапІэу «Премиум» зыфиІорэм мыгъэрэ Іоныгъор шырагъэжыа-гъэу хъэ хъасэу гектари 100 ху-рэм комбайнэхэу «Акросым» фэ-дэу плІырэ «Джон Дирэу» зырэ хэтхэу егІупшыгъэу лэжыыгъэр Іуахыжэу къышчытІгъэгъугъ.

ЛІХЪУСЭЖЪ
Хъаджэрэтыбий.

Сурэтхэм арытхэр: хъызмэтшІапІэ зэфэшъхъафхэм техникэу ашагъэфедэхэрэм ащышхэр.

АДЫГЭМ ИДУНАЙ. АМЕРИКЭР

Адыгэхэр Патерсон зэрэдэклыжыгыгэхэр

Уджыху Талхат.

Патерсон. Нэмыклэу зэрэджэхэрр «дэнэ къал». Анахъ шпэхэшлэхэм адиштерэ дэнэ шэкльэпкыыр къыдэзыгэкпыр фабрикэхэр мыщ бэу дэтыгэх. Тикъэралыгъо зызэфэшлыгъэ лъэханым, Америкэмрэ Советскэ Союзымрэ зэфуэчылыгъэху зыщэттым, къэбару зэхэтхыщтыгэр тилъэпкъэгъухэр бэу къалэу Патерсон шыпсэхуэр ары. Джыри ауштгэу шыгъу республикэм исхэм къашлошлы. Тэри ары тызэрегушшысэщтыгэр мы къэралыгъом тызэклом. Ау къырэчлэклыгъмклэ, Патерсон непэ зы адыгэ унагъо дэсыжып. Апэрэ хэсэ унэу адыгэхэм агъэпсыгъагэхэр джы къызнэсыгъэми мыщ дэтых, ау адыгэ макъ ахэм ачлэулыжырэп. Непэ ахэр е унэ псэуплэх, е шаплэх.

Ефэнд Хасан — Нью-Джерси ит къалэу Проспект Парка шпэсэу: «Патерсон хэситлэу дэтыгъ. Зыр Къэбэртэе Хасэу, адрэр бжэсэдыгъухэм яеу шытыгъ. Ащ нэмыклэу, Сирием ыкIи Иорданием къарыкIыгъэ черкесхэми зэхэт куп шхъафхэр ялагъэх. Америкэм сыккызэклом, мы къалэм дэтыгъэ хэсэ унэхэр джыри адыгэ къуапIэху, хъалыжыгъо жэзрымр ачлэу, пщынэ макъэр ачлэулыгъу, адыгэбзэ нэмыкл тхыакIумэм къыримыдзэу шытыгъэх».

Къэбэртэе Хасэр зытетыгъэ урамыр шлэхуэ къэдгъотыгъ, ау зычлэтыгъэ унэр Хасан тIэкIу къыхэгъэщыгъуае фэхъугъагъ. Урамыр тесхэм ахэхъуагъ. Унэхэр нахъ зэпэблагъэх, чыгу нэкл къагомылгыжыгъу шыгъэх.

Ащ фэдэу Патерсон шызэрэхокIыгъэр макIп. 1980-рэ илъэхсхэм къалэм ишылэныгъэ зэу зэблэхугъ. Рейган иунашъокIэ къыблэм къырашыгъэ афроамериканэхэр мыщ къагъэккоштыгъэх. Ащ епхыгъэуи адыгэхэр мы къалэм дэкIыжыгъэх. Къэлэ тынчхэр, гупсэфхэр, зэлукыгъэхэр адыгэхэм псэуплэу къыхахыгъэх.

Адыгэ макъэр, адыгэ зэлукIапIэхэр джы гукъэкIыжыым къыхэнагъэх. Апэрэ адыгэу Патерсон къышыуцугъагъэхэм ахэтыгъ Кавказым къыкIыгъэ Ешэ Алыи. Унэ зэтэгъу ащ илагъом ычлэгъ черкес зэфэхсэр шызэхашщтыгъэх. «Кофе IэшIу мыщ шагъа-жъоштыгъэ», — къыхегъэщы Ефэнд Хасан. Бысымым иунагъо игъусэу ышхъагъырэ къатхэм ашыпсэуштыгъэ, ычлэгъ шхапIэу шытыгъ. Унэр непэ нэ-кIы. Чадзыжыгъ. Ешэ Алыи ду-наим зехыжыгъэм ыуж илэ-ужхэр, адрэ адыгэ псэуыи афэ-дэу, Патерсон дэкIыжыгъэх.

Нью-Джерси мэщытым зыщызыгъэсэрэ клэлэцIыкIухэр.

Къэбэртэе ыкIи бжэсэдыгъу хасэхэр зэгохъажых, зы Черкес ШлушIэ Хасэ агъэпсыгъ. Ар Уэйн дэт.

Адыгэ хасэхэр зэрэзэхъа-жыгыгэхэр

Хэсэ зэфэшхъафхэр агъэла-жэжэху америкэм ис адыгэхэм 1980-рэ илъэхсхэм анэс къахыгъ. Зэзыпхыгъэхэр гукIаер ары. ТхъаусхэкIо Iофыгъохэр сыди-гъокIи зэгъусэхуэ мыщ шызэ-шлуахых. Дунаим ехыжырым ихъадэ зы чыпIэ ахынышты ыкIи ащ зэкIэ екIолIэшхуэу хъуным пае зы хэсэ ин зэдагъ-псыгъ, зы унэ ин зэдагъыгъ.

Нэтхъо Къадыр — тхакIо, къалэу Нью-Йорк шпэсэу: «Хэсэ пчъагъэу лажьэщыт-гъэхэр зычIэтыгъэ унэхэр зэкIэ бэджэндэу агъэпсуалъэщыт-гъэх. Зытетыгъэ урамхэр зэ-жэжыгъэх, автомобиль уцупIэ аIупшIыгъанэу шытыгъэп. Джыс зыгорэ дунаим ехыжымэ, ащ игупсэхэм тхъаусхакIо къафэкIошхэм ямашинэхэр зыцагъэуцупит чыпIэ зэрэщы-мылагъэм пае а хэсэ унэхэм хъ-дэгъэ фэлэ-фашIэхэр ащызет-хъанэу къытфадагъэп».

Америкэм иполитикэ цыфхэм фитыныгъабэ ареты, икIоу къе-ухъумэх, IофшIэни, псэупIи агъотынымклэ аделэщт. Ау ежы иунашъохэри шIокI имыIэу агъэцэкIэнхэ фае. ГушыIэм пае, дунаим ехыжырымр къэхалъэм ахыфэ нэс узшыпсэурэ унэм цыпIыгъын уфитэп. Обществен-нэ чыпIэм хъадэр чIэлъын фае. Ащ елыгыгъэу, тэ хъадагъэхэр унэм зэрэщытшIырым фэдэп. ИшыкIэгъэ фэлэ-фашIэхэр тхъа-лэу унэм шызэрэхъэх. Мэщыт ин, IухъапIи, уцупIи иIэу аме-рикэм ис адыгэхэм шIокI имыIэу ашIыгъ. Ар хэсэ унэм хагъэуцугъ ыкIи ауштгэу зыкIыныгъэм къыфэкIуагъэх.

Чэсэбый Аскэр — Нью-Джерси ит къалэу Хэлдон шпэсэу: «Нью-Джерси шыпсэ-урэ адыгэ унагъо нэпчэ имыл-куи ыкIуачIи мэщытым ишIын хилъхъагъ. Калифорни-ем шыIэ тилъэпкъэгъухэри IэныIэгъу хъугъэх. Ащ нэмыклэу, Сириемрэ Иорданиемрэ ащыпсэурэ адыгэхэм ахыщэ

къаугъош, шлушIэ IэныIэгъоу псэолъэшI инэу едгъэжыагъэм ялахъ къыхалъхъагъ».

Чэсэбый Аскэр хэсэ унэм ишIын зылахышIу хэзылхъагъэ-хэм ащыщ. Iофыр зэрэзэшIуа-хыгъагъэр ащ ыгу къэкIыжы. Апэ чыгуыр къащэфыгъ, нэужым унэр алэтыгъ. Ар хъоо-пшаоу ашIыгъ. Мэщытым нэмыклэу зэлукIапIи, тIысыпIи, еджапIи — икIуун хагъэуцугъ. Лъэпкъым икIэухъумэн тегъэпсыхъагъэу зэпсэури ашIыгъ.

Адыгэ зэфэхсэм я Гупчэу унэр хъугъэ. ЯгушIуагъуи шалэты, ягумэкIи шызэдагъы. Нэмаз-шыгыбохэм, адыгэ къашъом икIэгъэлъэгъонхэм, адыгабзэм идесэхэм цыфхэр бэу къаIуа-лэу. Ау сыдми зэхэсынхэуи къычIэхъэх. Нахыжыгъэр зэхэгу-щылэхуэ, нахыкIэхэр зэдэджэ-гухуэ охътабэ мы унэм шызэда-гъаIо. Хэсэ унэм зэрэпхых, зыкIыныгъэ ахелъхъэ. Мыщ фэ-дэу адыгэ зэлукIапIэ ин Амери-

кэм нэс укIуагъэу зэпыбгъэфэн-ри зымыуасэ шыIэп.

ТхъэлъэIупIэ гупч

Быслъымэн диным ипкъэхуэр сыд фэдэхэ? Сыд пшIэ хъуштыр, сыд мыхъуштыр? Тхъамафэ къэс, бэрэскэшо шэдэжгъо нэ-мазым ыпэ, Имамэу Уджыху Талхат хъутбэ къеджэ. БзищкIэ — арапыбзэкIэ, иджылызыб-зэкIэ ыкIи адыгабзэкIэ.

Уджыху Талхат — Нью-Джерси и Адыгэ ШлушIэ Хасэ имэщыт Имам: «Штатэу Нью-Джерси мэщыт 60 фэдиз ит. Ау адыгэ тхъэлъэIу унэу мы зыр ары итыр. Лъэпкъы-бэ зыщыпсэурэ къэралыгъоу тызэрысым диньбэ шалэжыс. Быслъымэн шапхъэхэм ары-тэу, Алахъ закъом шлошхъу-ныгъэ фыраIэу Америкэм иады-гэхэр къэдгъэнэнхэм зэрэфэ-лэкIэу тыныл».

Уджыху Талхат быслъымэн диным изэгъэшIэн илъэс 20 фэ-дизрэ фэджагъ. 1991-рэ илъэсым Америкэм хъакIэу къэкIуагъ. ЫкIи лъэлоу къыфагъэзагъэм мы къэралыгъом къыригъэнагъ. Имамэу ар Нью-Джерси мэщы-тым шылэжыкIэнэу ыублагъ.

Мэщытыр нэбгырэ 700-мэ ателъытагъ. МысекIопэ гупчэ мэщытым фэдэу хулыфгыгъэхэм — ычIэгъ, бзылфгыгъэхэм ыш-хъагъ нэмаз шапшы. Амдэз зы-щаштэщт тхъакIыпIэхэри, быс-лъымэн джанэхэр зыщыща-лэщт унэхэри хэтых. Нэмаз-шыпIэр къабзэу, дахэу зэIы-хыгъ. Идэпкъхэм анахъ джамые лъапIэхуэ Чабэм, Мединэм, Джырусалым адэтхэм ясурэтхэр

апылгъагъэх, пегъымбарым ихъа-дисхэр атэтхагъэх.

Тэ тиеспубликэ ит мэщытхэм ачIэмыл хабзэу Нью-Джерси шытлэгъугъэр хъэдэгъэ фэлэ-фашIэхэр мыщ зэрэщызэрэхъэ-хэрэр ары. Быслъымэн хабзэм тетэу хъадэм епшIылэн фаер зэкIэ мэщытым шызэрэхъан алъэкIы. Дунаим ехыжырымр тхъэлъэIупIэ унэм къащэ. ЦагъэпскIы, чэсэй фыжыыр шыращэкIы, чэщым КъурIан шыфеджэх, иаужырэ гъогу шагъэкIотэжы. Фэлэ-фашIэхэр зэкIэ шапхъэм тетэу гъэцэкIэгъэнхэм мэщытыр фы-тегъэпсыхъагъ. Чэсэйри, бонте-хъори мэщытым хъазырэу чIэлъ зэпыт. Нэклмазэм зэчатыпкIэу ахэр цыфхэм мыщ къахых. Дин шапхъэхэр зэкIэ агъэцакIэх, афэмылэкIырэ закъор бэным зэрэдалъхэрэ шыкIэр ары.

Уджыху Талхат: «Ихъуан-тэм дэлъэу хъадэр тэгъэмIы-лы. Нэмыклэу мы къэралы-гъом къыщыпфадэщтэп. Ау ихъуантэр ихъэу шъабэм хэ-шыкIыгъэ, шлэхуэ ятIэм хэт-кIухъажыштыт».

Мэщытым хъэдэ фэлэ-фашIэ-хэр шызэрэхъэх, хэсэ унэм тхъаусыхакIо къаIохэрэр шы-зэIокIэх. Дунаим ехыжырымр илахыл-благъэхэр мыщ къэкIо-хэш, апэрэ мэфишым чэщны-къом нэс чIэсых. ТхъаусхакIо-хэри мыры къызэкIуалэхэрэр. Хъадагъэри ащ къыкIэлъыкIорэ хъадэлус тыри хэсэ унэм шы-зэрэхъэх.

Хэсэ унэри, мэщытри Нью-Джерси дэс адыгэхэмклэ лъа-плэх. Нью-Йорк Iоф шапIэми, къалэм кошхэрэп. КIохэм, къэ-кIохъэхэзэ малажых. Яклалэхэр лъэпкъ зэфэсыпIэм чIащынхуэ фаехэп. Зэрэадыгэхэр, зэрэбыс-лъымэнхэр мыщ нахъ шызэхаш-шIэ. Тхъаумафэ къэс быслъымэн десэхэр клэлэцIыкIухэм акIу. Хасэм дин егъэджапIэ хэт.

Вэрэкъо Мариан — Нью-Джерси и Адыгэ ШлушIэ Хасэ ибыслъымэн еджапIэ шэлэ-жэ: «Диным икIэхъукIэ, ип-къэхэр зыфэдэр, ифэлэ-фашIэ-хэр зэрэбгъэцэкIэщтхэр клэлэ-цIыкIухэм зэрагъашIэ. Аныбжы-елъытыгъэу класс зэфышхъа-фэу гошыгъэх. КъурIаным ила-ятэхэр, хъадисхэр езыбырэу къалонэу ашIэ, тхыт лъапIэм еджэишгунхэм пае арапыбзэри аушэты».

Нэмаз шыкIи клэлэцIыкIухэм зэрагъашIэ. Сабыйхэр ащ фэ-зыгъасэхэрэр ефэндэу Уджыху Талхат. Тхъэм уелъэIумэ къэ-пIон фэе сурэхэр арегъашIэ. Имамым ымакъэ лъэшэу духъэ-хэр къехых, сабийхэм зэды-рагъаштэзэ ахэр къыкIалоты-кIыжых. Мэщытым учIэзмэ узэрэфэлэгъэн фаери цыкIухэм ашIэ. Ари гъэсэнэгъэм изы шапхъ. Шъыпкъэ, сабийгъор къашIутекIоуи мэхуэ. Загъори зэрэгъэгъушIэх, загъори мэш-хъаукъох. Ары пэпчэ мыхъуш-тыр клэлэгъаджэхэм къыхагъэ-шы, мэщытым узэрэщызе-кIоштыр агурагъаIо.

ТIЭШIУ Светлан.

Адыгэ Республикэм изаслу-женнэ журналист.
(Джыри къыкIэлъыкIоштыт).

Мэщытым зыщызыгъэсэрэ адыгэ пшъэшъэжыыхэр.

Нью-Джерси адыгэхэр хъутбэм едэлэх.

НЕПЭРЭ ЗИГЬО ЮФЫГЪУ

Мэз шьолъырхэм губгъохэр къаухъумэх

ИлъэсипшI зауэ хьугъэу лъэпкэ журналистикэм сышэлажэщ, чыгу къуапи республикэм илэжэпщтын сынэмсыгъэу. Чылапхъэхэм япхыгъорэ лэжыгъэхэм ялукхыгъорэ лэжыгъохэр тигубгъохэм уарыхъаныр хьопсагъо. Ахэм янахыбэр чыг лъэпкэ зэфэшхьафхэр зыхэт мэз шьолъыр гъэпкыгъэхэмкIэ дахэу зэтеуыгъэх. А шьолъыр шлагъохэу жьоклупIэ чыгум щыщ Iахь мымакIэ зэрагъэуытыгъэхэр илээ зэкIэ-лъыкIуабэхэм жьыклае адэху-гъэх нахь мышIэм, джыри мымакIэу ахэм кыздыхьагъэ шьугъэр чыгулэжыным фэгъэзагъэхэм дэгъоу зэхашIэ.

Къэсэшлэжыкх джырэ тимэз шьолъыр дахэхэм ягъэтысын зыщыкIогъэ илээ зэкIэ-лъыкIохэм цыфхэм яшIошI зэфэшхьафхэу ахэм арауалIэштыгъэхэр. «Сталиным имэз шьолъырхэкIэ» ахэм яджэщтыгъэх. ШIогъэшхо кыздыхьанэу, лэжыгъэ хьасэхэр къаухъумэнхэу, чыгум изытет нахьышIу ашIынэу зылытэщтыгъэхэр бэ. Ау ахэтгыгъэ шхъэхыгъэ дэдэу щымытми, къекIун чыпIэ зыщифэхэрэм мэз шьолъырхэм ягъэтысын мылькыу ыкIи уахътэу тырагъэ-кIуадэхэрэр хьаулые мэхуэхэу, лэжыгъэшIэпIэ чыгу шлагъохэм ащыщхэр мымакIэу ахэм зэрарагъэуытырэм зэрарыбэ кызыщыгъэу зылохэрэр. Сидигъуи юфыгъуакIэу кьэжэрэм дезыгъаштэхэрэри пэуцужы-хэрэри щыIэх. Мыдрэ зигугъу къэсшIырэ юфыгъом зэрэхэгъ-гушхоу зыщыушъомбгъугъагъ.

Ти Адыгэ автоном хэкуи а юфтхьэбзэшIу зэхэщаклоу ыкIи кIэщыгъоу щырилагъэр мэкIа-гъэп. ЧыпIэ зэфэшхьафхэм ащызэхаштэгъагъэх мэз шьолъырхэр лэжыгъэшIэпIэ губгъохэм ащыгъэтысыгъэнхэм фэгъэзэгъэщт купхэр. Ахэм губгъохэр Iахь-Iахэу зэтырауы-щтыгъэх, мэз шьолъыр зыщы-гъэтысыщт чыпIэхэмрэ чыг

лэпкхэу ашагъэфедэщтхэмрэ кыыхахыщтыгъэх. Джарэуштэу мэкIэ-макIээ хэкум ичIыпIэ пстэуми а мэхьанэ ин зэраты-щтыгъэ, лэжыгъэу кьахыжы-щтым хэзыгъэхъошт амалхэм ахалыгъэщтыгъэ юфыгъом захи-ушъомбгъуштыгъ.

Мафэ горэм журналист гу-хэлхэм сацагъ Шэуджэн рай-оным итыгъэ колхоз инэу КПСС-м ия XXII-рз зэфэс ыцIэкIэ щы-тыгъэу къуаджэу Хьакурынэ-хьаблэрэ сичылэу Мамхыгъэрэ зыхахыщтыгъэхэм. Тикъуаджэ-хэм садэхьагъэу зэдэгущыIэгъу горэм мэз шьолъырхэм ягъэты-сын фэгъэхыгъэ кьэбарэу стхьакIумэ кьыщиIуагъэм си-гулыгъэ «кызэкIыгъэнагъэти», юж сыхы кьэзгъэтыгъ а лэ-хьаным тикъэджэ колхозыгъэм ибригадирщтыгъэу дэгъоу сшIэ-щтыгъэ Тэхумэ Байзэт. Ащ сы-зыфаер гурызгъэIуагъэти, губ-гъом сырицагъ. Дэхэклае шла-гъэу сызэрымыхьэгъэ тигуб-гъохэу синыбжыкIэгъум охътэ шукIае зыщызгъэклауагъэхэм ятеллэ зэблэхугъэ зэрэхурэм гу лыстагъ. «ТхыщIэр» зыфэтIо-щтыгъэ чыпIэу лэжыгъэхэр анахь зыщыбагъоштыгъэхэр тхьышIэ тхьанэм тетхьагъэм фэдэу зэтеуыгъагъ. «Мы чыпIэр гектари 120-рз, ащ кыгъолъыр гектар 90-рз мэхуэх», — ыIозэ, чыг цыкIоу цагъэтысыгъэ шьолъырхэмкIэ зэтеуыгъэ лэ-жыгъэ хьасэхэу шхъонтIабзэу кызэлъыкIыгъэхэр Байзэт кысегъэлъэгъух.

— Тибригадэ зэкIэ кыфэгъэ-зэгъэ лэжыгъэшIэпIэ чыгумхэм джащ фэдэ мэз шьолъырхэр ащыдгъэтысыгъэх, — кысфи-луагъэщтыгъ ыгу шиз хэхьагъэу сикъоджэгъу кIэлэ лэжыкIом. — Тащэгугъы лэшэу яшIуагъэ кьэклонэу, тилэжыгъэ хьэсэ шлагъэхэм кьатесэрэ осыр кIа-мафэрэ жьыбгъэм атыраримы-гъэхынэу, мэз шьолъыр пIэмые гъэпкыгъэхэм къагъэгъунэрэ чыгум шIуагъэу хэлъым хагъэ-

хьонэу. Мары олэгъэу чыгхэм зыкызырэлэтырэр, губгъом итеп-лэ нахьышIум ыльэныкьокIэ зызэрэзэблихьурэр.

А мэфэ дэдэм сыхьагъэ къуа-джэу Хьакурынэхьаблэ щызэхэ-щгъэгъэ бригадэхэм ащыщ кы-фэгъэзэгъэ губгъом. Ащ шыс-лээгъугъагъэр джы кызынэсы-гъэм сыгурэ сшхьэрэ сапашхьэ бэрэ кырагъэуцожьы.

Техники цыфи губгъом итэ-къуагъэхэу зы метрэ фэдиз зилээгъэ чыг цыкIуэхэр щызэ-хагъэтысыгъэх. Мыщ шысэлэгъ-гъух синэлосэ механизатор Iэпэ-Iасэхэу IофшIэнкIэ щыгъэу кызыфахыжырэм зыцIэ чы-жэу ыгъэIуэгъэх Тутарыш Нал, Николай Гайчевыр, Кобл ПIатIэ, Кьонэ Лалэ, нэмыкIхэри. Мы чыпIэм лэжыкIомIоу яIэхэр кыратэкьулагъэх. ЗэшIуахырэр Iофышху. ЫужыкIэ «ХьакIэмы-зым имэз шьолъырхэкIэ» зэджэ-штхэр губгъом цагъэтысыгъэх. А лэжыкIом колхоз тхьаматэу хэ-кум шылажэщтыгъэхэм анахь цIэрыIоу ахэтгыгъэхэм ащыщыгъ ХьакIэмыз Мусырбый ыкIо Нурбый. Кызыхыгъагъэр сшIэ-рэп, зипэщэ хьызмэтшIапIэм игубгъохэм ащарыгъэгъэты-сыгъэгъэ мэз шьолъырхэр хэкум кышцагъэкIырэ пстэуми афэ-дагъэхэп, ахэр дэшхо чыг зэ-кIагъэх. Дэп ныIа губгъом игъэ-бжэу хэзыгъэхьорэ чыг инхэм ачIэгъ зыщыбгъэспсыфынэр, ахэм кьапыкIэрэ гъомылэшIухэр ягъо хьугъэу пшхынхэр. А мэз шьолъыр шлагъохэр непи губгъом интэсплэхэу ООО-у «Агроком-плексу «Шовгеновский» зыфи-лорэм ичIыгъухэм жьыбгъэ ма-кIэм ащегъэIушгъагъэх.

— ХьакIэмыз Нурбый цыф-хэм агу изымыгъэкIырэ а мэз шьолъыр дахэхэм непи яшIуагъэ кызырэркIорэр нафэ кьытгъэху, — еIо ышпгъэкIэ зыцIэ кьесIогъэ хьызмэтшIапIэм иагроном шхьа-Iэу зигугъу къэсшIыгъэ Тэху-мэ Байзэт икIалэ.

Джыри зы лэжыкIо цIэрыIо

а IофыгъомкIэ иеплгыкIэ шьу-щызгъэгъуазэ сшIоигъу. Ар рес-публикэм дэгъоу шызэлъашIэрэ фермер бэлахэу Шэуджэн рай-оным СПХ-у «Былымахъу» зыфилорэр щызэхэзыщгъэ Отэ-щыкIо Аслъан.

— Мэз шьолъырхэм зэрар фэшхьаф кьамыхьэу зылохэрэм а Iофым хашIыкIырэ шыIэп, — кыыхегъэщы ОтэщыкIом. — КIымэфэ чыIэу кызэпытчыгъ-эмрэ гъэтхэпэ жьоркымырэ тиб-жыхьасэхэм лыеу арахыгъэр непэ хэти инэрылгъэу. Ащ фэдэ уахътэм джыри зэ нафэ кы-щыхьугъ мэз шьолъыр тэрэххэм шIуагъэу апылыр. Бжыхьэсэ хьасэхэм ащыщхэу ахэм акIэ-лырылхэр нахь кызэтенэгъэх. Осэу кьесыгъэр чыгум нахы-бэрэ телъыным, ар жьыбгъэм тыримыхыным ухъумако афэ-хьухэрэр джа мэз шьолъырхэр арых. Ахэм яоллэрэ лэжыгъэ хьасэхэм изытет бэкIэ нахьышIу. Мары шьуеплэ, — ыIозэ, Ас-лъан кьытегъэлъэгъу асфальт гъоугбгъум зыщыпэ кьеоллэрэ ихэ хьасэ. — Шьолъэгъуа джаб-гъумкIэ зыщыщыщырэ мэз шьолъырым хьасэм ыбгъоу метрэ 200 фэдиз ишъомбгъуагъэу еуаллэрэм изытет бэкIэ зэрнахь дэгъур мыдрэ хьасэбгъум нахы? А чыпIэр нахь лъаг ыкIи нахь Iужьу, нахь пасэуи игъо кьэхьу, кьытгыщтыри хэпшIыкIэу нахы-бэщт. Гукъау нахь мышIэм, губ-гъоу кьытфэгъэзэгъэхэм арылэ мэз шьолъырхэм изытет уигъэ-рээзнэу щытэп. Ахэм анахь чыг тэрээу ахэтхэр зэрахаупкIы-хэрэм кыыхэкIэу, тилэжыгъэ хьасэхэм якъэухъумэнкIэ шIуа-гъэу кьахырэм кьышэкIэ.

Мыщ дэжыкIом кыыхэгъэщы сшIоигъу Шэуджэн районым иадминистрацие ипашэ иунашъо-кIэ мэз шьолъырхэм изытет

лэпIлэнэу комиссие зэрээхэ-щагъэр. Ащ хэтхэм районым игубгъохэм арыт мэз шьолъыр-хэр инвентаризацие ашIыгъэх, ахэм IофшIэн зэфэшхьафэу ащызэшIохыгъэн фаехэри агъэ-нэфагъэх. Джащ тетэу а шьолъырхэр аукъэбзхэу районым щырагъэжыагъ.

— АщкIэ а мэхьанэ ин зилэ Iофыгъор зэшIохыгъэ хьуштэп, — еIо Шэуджэн районым мэкъу-мэщымкIэ игъэIорышIа-пIэ ипашэу Чэсэбый Анзор. — АпэрапшIэу зэшIохыгъэн фаер хьызмэтшIапIэхэм лэжыгъэ зэ-фэшхьафхэр кызыщыгъэкIырэ чыгумхэм арыт мэз шьолъырхэр зымылькы хьахьэрэр гъэнэфэ-гъэнхэр ары. Мы Iофыгъом зы-горэ щырапэсынэу Адыгэ Рес-публикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм мэкъумэш хьызмэтым-кIэ и Комитет зыфэдгъэзагъ. Тимэз шьолъырхэм анахь чыг дэгъоу ахэтхэр ахаупкIэхэу кы-хэкIы. Ащ тетэу зекIохэрэр кы-хэгъэщыгъэнхэм фэшI РОВД-м тыригъусэу рейдхэр зэхэтэхэ, профилактическэ IофшIэнхэри зэшIотэхы. ЗэрэслыгъэрэмкIэ, ар макIэ, нахь игъэIотыгъэу а Iофым упылын фае, чыгхэр изыупкIэхэрэм мэз шьолъырхэр зыпкэ рагъэуцожьхэу мыгъэп-сыгъэ хьуштэп.

Мэз шьолъырхэу тилэжы-гъэшIэпIэ губгъохэм арытхэм мэхьанэу аратырэр, ахэм непэ изытет зы район ишысэкIэ кьэ-гъэлъэгъоным сыпылыгъ. Рес-публикэм иадрэ районхэми а неперэ Iофыгъо гумэкIыгъом изытеткIэ уагъэрээзнэу щытэп. Арыш, ялорэ яшIэрэ зэхэлэу мэз шьолъырхэу тигубгъохэр кьэзыухъумэхэрэм изытет ифэ-щыпшIэ мэхьанэ етыгъэмэ шIуа-гъэ кьыкIэклонэу сэлъытэ.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ
Хьаджэртбий.

Тпэчыжъэ ыкIи тпэблэгъэ

ТЫРКУЕР

(КызыкIэлъыкIорэр бэдзэогум и 5-м кьыдэкIыгъэ номерым ит).

Такси е автобус ситIысханым сыфэгъуитIугъ, лэсрыкIо зып-лэыханым юж сикIыгъэп. Сы-зыфаер зэкIэ Чэтаом кыздиш-тагъ, Iапэ зыфэсшIырэр зэкIэ кысыгъэлъэгъуэ, чыпIэ гъэ-шIэгъон горэм тынэсыгъ. Унэ зэ-тетхэм ялэгагъэ «удэпIыемэ палор пшгъэгъы» зыфалорэм фэд. Хьаблэжэ горэш, дэт унэхэри жьых. Урамым зэпырычыхэу, кызэпырычыхыжыхэу кIэлэ-цIыкIу купышхо слэгъугъэ. Машина жьугъэу рычэхэрэм зэпыгъо зэрашIэу, ахэр зэпы-рэчых, дэлIыпIэ зэрагъотэу кызэпырэчыхыжы. Фэкъулай хьужыкIэ купыр машинэхэм ащымыштэхэу, ясэжыгъэхэу зэ-рахэчыщтыгъэхэр лэжыкIом кызыдихыгъэ Iофыгъ. КIэлэ шхъэхьорэе кьопшIэ цыкIуэхэм сикIэлэгъу тикъуаджэ иурамхэр тызэхэтэу кызэрэчыхьэ-щтыгъэр сыгу кьагъэкIыжыгъ.

Слэгъугъэр сшIомакIэу Ка-дином ихьакIэщ зыгъэспсэфакIо тыкьеоллэжыгъ». Тызэрэпсэ-угъэм сырыразэу, тибысымхэми

сафэразэу «Сабихэ Гекчан» иаэропорт тыкьекIоллэжыгъ. Титхылхэмрэ тыхьап-щыпхэм-рэ ауплэгъухи, пэрыохъу ти-мыIэу кьухьалатэм тыкьызефэ-жыым чэщыр тIу хьугъагъ. Ты-зэрэсэжыгъэу Краснодар иаэро-порт тынчэу тыкьызытетIыс-хьажыым Iэгущо тытеуагъ. Ар шэн-хабзэ афэхьугъ быбэу, кьэбыбыжыхэрэм.

Зэрихабзэу, гумэкIылэ Мэмэт имашинэкIэ кьытажэщтыгъ. Сэ-мэркьэухэр зэпымыты кьыдди-шыхэзэ, гу лытымытэу Мые-къуапэ тыкьыгъэсыжыгъ. Си-хьап-щыпхэр згъэтылгыхи,

Шхъэлэхэу Абу сэлэмэу кы-фысагъэхыжыгъэхэр мэфэл сымышIэу есхыжынэу сылгы-хьугъ. Тхьэм зериIоу, АРИГИМ щызгъотыгъ. ЗэлукIэшхоу зыхэ-сым ыпашхьэ сыкьиуцэи зэкIэ-ми зэхэхэу Бэрэдж Сэфэр ит-хылэу Тымэ Сеинэ кыфыди-гъэкIыгъэм кыфытыритхьагъэм сымакъэ Iоу сыкьыфеджагъ. ЗэлукIэм чIэххэри зэхэтэджагъэх. Абу игугъу хымэ кьэралхэм кызышашIыкIэ, кьырихьыла-гъэр зэкIэ зэхэтэджэщтыгъ. Джы зэрэхьугъэри джащ фэд, ау зы-щыхьугъэр Адыгеир ары.

Бэрэдж Сэфэр, лIы гъэсэгъэ лъэгъупхьэшхор, Анкара зыщы-шлагъэр. Сикъэгъэлъэгъон пчъа-гъэрэ кьэклауагъ. «Кафкасиа» зыцIэ журналэу кьыдагъэкIырэм илгъэ пчъагъэ хьугъэу сисурэт-хэр кызырэрхиутыхэрэр кыси-гъэлъэгъугъ, гуапи сщигъэхьугъ. Непэ Мыекъуапэ дэжыгъэу кыс-шыхьугъ тикъэбархэр дэгъоу зэришIэу, кызырэрхиутыхэрэм фэшI. Егъэлыгъашэ хэмытэу Абу кызыкIэупчIэм, сикопэ дэдэ хьужыгъагъэ, ащ изакъоп Шхъэ-лахьом шукIэ кьытегушIэу Анкара сызщыIуагъэр. Абу щытхьоу пылыр ащ зэрэнэсы-гъэми сехьырэхьышэжыгъыгъ. АдыгэлI хэшыпкылыгъэу дуна-им тетхэм зэу зэрахапчэрэр джыри сикопэшхо хьугъэ. Анка-

ра сызыфэклауагъэри зэшIосхы-гъэ — силгэпкэгъухэр кызы-деIи, сыкызыфалогъэжыгъэри згъэцкIагъэ, сэлэмхэр ясхы-

жыгъэх. «Ари зы Стамбул Iо-гъоу тпэкIэжыгъ», — сIуи, сы-рэхьатыжыгъ.

КЪАТ Теуцожь.

АДЫГЭ ХАСЭМРЭ ЛЪЭПКЪ ЮФЫГЪОХЭМРЭ

Къэзыгъэзэжырэм хэкълэпнэ егъоты

Шыулагъэр лъэпкъ шлэжым, гупыкым къащэжъу зылъытэрэмэ адебгъаштэ хъушт. Тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» игъэцкэлэкло куп игъэклотыгъэ зэхэсыгъоу илагъэм Сирием кыкълэжыгъэ тилъэпкъэгъухэр къырагъэблэгъагъэх, ягумэкълэгъохэр къарагъэлотагъэх. Адыгэ Хасэм изэфэс зэрэкълэуагъэми зэхэхэм шытегушылагъэх.

Сирием рэхъатныгъэ илэп, тилъэпкъэгъухэр хэгъэгум кыкълэжыгъэху аублагъ. Ятарихъ чыгу къэкложыгъэмэ Адыгэ Хасэм ташылулагъ. АР-м лъэпкъ юфхэмклэ, лэкълэб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли къэбар жъугъэм иамалхэмклэ и Комитет итхъаматэу Шхъэлэхъо Аскэр изэфэхьысыжхэм узыгъэгъухони, узыгъэгумэкълэни ахэтлэгъуагъ.

Зэо машом зэлъыкълэу тилъэпкъэгъухэу Сирием исхэм хэкум анэлэу къыфагъазэ, ау къагъэзэжыным зэкълэри дэгүлэрэп. Сирием кыкълэжыгъэ хульфыгъэмэ ащыц къызэриуагъэу, уигъашлэ зыщыклогъэ хэгъэгум уиуни, уитахъти къиунэнхэш, уипсэуплэ зэблэпхуныр лэшлэхэп.

Джарымэ Аслъан тиреспубликэ иапэрэ Президентэу илэнатлэ зылуыгъэ илээсхэр Сирием кыкълэжыгъэхэм агу къагъэ-

кълэжыгъэ. А лъэхъаным унэ ащэфыштми, чыгу къаратыштми юфхэр нахъ псынклэу зэшлуахынхэ алъэкълэштыгъ, ау ящыкълэгъэ лъэбэкъур адзыным дэгүлэштыгъэхэп, щынэштыгъэхэри къахэкълэштыгъэх. Мэшло лыгъэм илугъо ухэтэу, стырым уфызэплъэкълэжыгъэ уиунэ къэубгынэныр лыгъэм шыща? Ащи тилъэпкъэгъухэр егушшысэх.

Бэчыкълэ Фаикъ зэрилъытэрэмклэ, Сирием ис адыгэмэ ащыцхэм уахътэр пкълэнчъэу зыфклагъэкълэжыгъ. Джы хэкум укэкложыныр нахъ хылыгъэ мэхъу. Тхылыхэм ягъэхъазырын ахъщэу тефэрэр хэпшылкълэу нахыбэ хуыгъэ. Хъутылъж Мамун тхъамэфитлэ хуыгъэ хэкум кызыкложыгъэр, иунагъо итэкълэжыгъэу мэлэсэу. Адыгеим лэпылэгъу кызырэхъыфэхъухэрэр зыдэшлэжы, цыфмэ афэраз, ау инеушрэ мафэ къырыкложтыр ышлэрэп.

Пфэлъэкълэшттыр зыдэшлэжы?

Ор-орэу пшхъэ уфэлэжъэныр нахышылкълэ зылъытагъэхэр Адыгэ Хасэм къышыгушылагъэх. Ащ кыкълэжыгъэ хабзэри, цыфхэри лэпылэгъу афэмыхъуштхэу. Урысые Федерацием илэшхъэтетхэм яшлуагъэу къагъэклон алъэкълэшттыр непэхьулэу къалуагъэп. Хабзэр пэрыохъу къафэхъоу зыми ылытэрэп, ау илэпылэгъу щэкълэх. Арыш, пшхъэ илоф бгъэцкълэным фэшл ор-орэу хэкълэпэмэ уалыхъун фае.

Илээс зауэлкълэ узэкълэбжымэ Сирием тилъэпкъэгъоу кыкълэжыгъэмэ уадэлуныр дэп. Къинхэр зэпачыгъэх, джырэ уахътэ Урысыем икълэулыкъушлэхэм ягъетныгъэ зыкъырамыгъэлэгу юфхэр псынклэу лъымыклогъэштхэу алъытэ. Стлэшъу Яхъер Сирием кызыкълэжыгъэр бэшлагъэ. Тилъэпкъэгъухэм ягумэкълэжымэ ащыгъуаз, иамалкълэ лэпылэгъу зрафэхъурэм къытегушылагъ. Хэкум къэзыгъэзэжырэмэ адэлэжъэрэ Гъуклэл

Асхъад иеплъыкълэхэм къахэтхыгъэр чыгур тилъэпкъэгъухэм аратыным ихэкълэплэшлэхэр арых. Ящыкълэгъэ тхылыхэр загъэхъазырхэкълэ, юфыр лъэкълэуатэ.

Джыри зэлукълэшттых

Бэдзэогум и 12-м Адыгэ Хасэм зэлукълэу шыклогътым Сирием кыкълэжыгъэ тилъэпкъэгъухэр къырагъэблэгъэшттых. Псэуплэ зищыклагъэхэм, юфшлэлэ лыхыухэрэм, чыгу къалыхыным пылъхэм гушылэгъу афэхъушттых. Адыгэ Хасэм итхъаматэу Бэгъушгъэ Адам, Хэсашхъэм хэтхэу Хъунгэ Чэтиб, Къуекълэ Аслъанбий, Мыгу Рэшыд, Хэкужэ Адам, Тхъаркъохо Сафьет, нэмыкълэхэри къэгъушылагъэх.

Мэкълэуогум и 30-м Адыгэ Хасэм изэфэс Мыекълэуапэ зэрэщыкълэуагъэм, мазэм кыклогълэ гъэцкълэкло купым изэхэсыгъохэм къащалэтышт юфыгъохэм, фэшхъафхэм яеплъыкълэхэр къаралэлагъэх.

Сурэтхэр зэхэхэм къыщытырахыгъэх.

АТЛЕТИКЭ ПСЫНКЛЭР

Олимпиадэм хэлэжъэшт

Гъэмэфэ Олимпиадэр бэдзэогум и 27-м Лондон къыщызэлэуахышт. Зэнэкълэжыгъэхэм ахэлэжъэштхэм аужырэ уплъэкълэунхэр акълэу. Урысые Федерацием атлетикэ псынклэмклэ изэлукълэгухэр къалэу Чебоксары шызэхашагъэх. Адыгэ Республикэм щаплугъэ Богдан Пищальниковым дискыр дзыгъэнымклэ дышгъэ медалыр къыфагъэзшошагъ, Олимпиадэ джэгунхэм ахэлэжъэшт фытыныгъэ къыдихыгъ.

Богдан Пищальниковыр Адыгеим къыщыхъугъ, спорт унагъом щаплугъ. Янэрэ ятэрэ тренерэу юф ашлэ. Богдан ышпхъоу Дарье дискыр дзыгъэнымклэ Европэм дышгъэ медалыр къыщыдихыгъ, ышнахыкълэу Кирилл баскетболэшлэ. Мыекълэпэ «Динамо-МГТУ»-м хэтгыгъ, Ростов-на-Дону икомандэ рагъэблэгъагъ.

Урысые Федерацием атлетикэ псынклэмклэ изэнэкълэжыгъу Чебоксары зэрэщыклогъэм тшлогъэшлэгъонэу тылэплэ. Богдан Пищальниковым бэдзэогум и 4-м тигъэгъушлуагъ. Дискыр метрэ 65,64-рэ ичыжыгъэу ыдзи, апэрэ чыпэр къыдихыгъ. Б. Пищальниковыр гъогъуи 7 Урысыем ичемпион хуыгъэ. Зэкълэжыкълэу гъогъуи 6 дышгъэ медалыр къыхыгъ.

Урысыем изэнэкълэжыгъу ятлонэрэ чыпэр Чебоксары къыщыдэзыхыгъэ спортсменыр игъэхъагъэхэмклэ метри 10 фэдизкълэ ыуж къинагъ.

Адыгеим ибатыр 2008-рэ илээсым Пекин шыклогъэ Олимпиадэ джэгунхэм захэлэжъэм я 6-рэ чыпэр къащыдихыгъагъ. Тиреспубликэ и Лышхъэу Тхъакълэушынэ Аслъан Олимпиадэ джэгунхэм щытхъуцэхэр къащыдэзыхыгъэ спортсменхэм залокълэ гушылэ фабуэ ари-югъагъэхэр Б. Пищальниковым шыгъупшэхэрэп, имедальхэм ахигъахъо шлоигъоу Лондон шыклогъэ зэнэкълэжыгъэм зыфегъэхъазыры.

Сурэтым итыр: **Богдан Пищальниковыр.**

Дунэе рекорд

Бэдзэогум и 5-м къэбар гушлуагъоу зэхэтхыгъэмэ ащыц Дарья Пищальниковам фэгъэхыгъэр. Мыекълэуапэ щаплугъэ пшъашъэм атлетикэ псынклэмклэ Урысые Федерацием идышгъэ медаль къыдихыгъ.

Дискыр метрэ 70.69-рэ Д. Пищальниковам ыдзи, дунэе рекорд ыгъэуцугъ. Германием шыщ спортсменкэм идунэе рекорд ар ебгъапшэмэ, зы метрэ фэдизкълэ нахыб. Спортыр зыкълэсэмэ дэгъоу къашлэжы 2008-рэ илээсым Д. Пищальниковар Олимпиадэ джэгунхэм ахэлэжъэн зэрымълэжыгъагъэр — ыгъэфедэн зыфимыт уцхэм яшлуагъэу медицинэм илофышлэмэ алъытэгъагъ.

Пекин Олимпиадэр щаублэным фэшл мэфи 7 нахъ къэмынагъэу Дарья Пищальниковар медицинэм илофышлэхэм агъэпшынэгъагъэми, ыгу ыгъэклогъыгъэп. Зэнэкълэжыгъэхэм ахамыгъэлажъэу илээсхэр кълэуагъэх. Урысыем изэнэкълэжыгъу Чебоксары шыклогъэм Дарье зэрэхэлэжыгъэм тигъэгъушлуагъ. Лондон Олимпиадэ джэгунхэу мыгъэ шызэхашэрэмэ мыекълэпэ пшъашъэр агъэклогъэу тэгугъэ. Опсэу, Дарья, тыбгъэгъушлуагъ!

Сурэтым итыр: **Дарья Пищальниковар игъэхъагъэхэм арэгъушлэ.**

Нэклэбгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Къыдзыгъэжыгъэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ юфхэмклэ, лэкълэб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли къэбар жъугъэм иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шхъалэм ипшъэрылхэр зыгъэцакълэрэ иапэрэ гуадзэу

АУЛЪЭ Руслъан

Пшъэдэкълэжы зыхырэ секретарыр нэпшлэкълэуи Заур

Редакциер зыдэшылэр:
385000,
къ. Мыекълэуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкълэжы зыхырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын юфхэмклэ, телерадиокъэтынхэмклэ ыкли зэлъы-лэсыкълэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыпэлэ гъэорышлэлэ, зэраушыхъатыгъэ номерыр **ПИ №10-3892**

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекълэуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр 4160
Индексхэр 52161 52162
Зак. 2185

Хэутыным узшыкълэштхэнэу шыт уахътэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщыкълэштхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00